ĢENERĀLADVOKĀTA PEDRO KRUSA VILJALONA
[*PEDRO CRUZ VILLALÓN*] SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 11. jūnijā [1]

Lieta C-572/13

Hewlett-Packard Belgium SPRL
un
Epson Europe BV
pret
Reprobel SCRL

(Cour d'appel de Bruxelles (Beļģija) **lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)**

Tiesību aktu tuvināšana — Intelektuālais īpašums — Autortiesības un blakustiesības — Direktīva 2001/29/EK — Ekskluzīvas reproducēšanas tiesības — Izņēmumi un ierobežojumi — 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts — Izņēmums attiecībā uz reprogrāfiju — Izņēmums attiecībā uz privātu kopēšanu — Jēdziens "taisnīga atlīdzība" — Atlīdzības kā taisnīgas atlīdzības iekasēšana par daudzfunkciju printeriem — Fiksētās un proporcionālās atlīdzības apvienojums — Aprēķināšanas veids — Taisnīgas atlīdzības saņēmēji — Autori un izdevēji

1. Šajā lietā Tiesai vēlreiz ir iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvu 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā [2], precīzāk, tās 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu, kuros dalībvalstīm ir paredzēta iespēja savās valsts tiesībās ieviest izņēmumus attiecībā uz autoru ekskluzīvajām reproducēšanas tiesībām, proti, attiecīgi izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju un izņēmumu attiecībā uz privātu kopēšanu.

2. Uzņēmumi, kas ir prasītāji pamatlietā, kā daudzfunkciju printeru importētāji un/vai ražotāji galvenokārt apstrīd to summu apmēru, kas viņiem tiek pieprasītas kā taisnīga atlīdzība, kura maksājama saistībā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju, tādējādi sniedzot Tiesai iespēju pievērsties tiesību normām, kuras tai ir bijusi daudz mazāka iespēja interpretēt nekā šīs pašas direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

1 — Oriģinālvaloda – franču.
2 — OV L 167, 10. lpp.

I – **Atbilstošās tiesību normas**

A – *Savienības tiesības*

3. Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā ir paredzēts:

“2. Dalībvalstis var paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus 2. pantā minētajām reproducēšanas tiesībām šādos gadījumos:

a) reproducēšana uz papīra vai līdzīga materiāla, ko veic, izmantojot jebkuru fotografēšanas metodi vai citu procesu ar līdzīgu iedarbību, izņemot nošu rakstus, ar noteikumu, ka tiesību subjekti saņem taisnīgu atlīdzību;

b) reproducēšana uz jebkura materiāla, ko personiskai lietošanai veic privātpersona ar mērķi, kurš ne netieši, ne tieši nav komerciāls, ar nosacījumu, ka tiesību subjekti saņem taisnīgu atlīdzību, kurā ņemta vērā 6. pantā minēto tehnoloģisko pasākumu piemērošana vai nepiemērošana attiecīgajam darbam vai tiesību objektam.”

4. Direktīvas 2001/29 preambulas galvenie apsvērumi un citas tiesību normas, kuri, iespējams, ir atbilstoši, lai rastu risinājumu pamatlietā, vajadzības gadījumā tiks citēti iztirzājuma gaitā. Tomēr ir jānorāda šīs direktīvas preambulas 37. apsvērums, kas ir formulēts šādi:

“Attiecīgajās valstīs esošās reprogrāfijas shēmas – ja tādas ir – nerada būtiskus šķēršļus iekšējam tirgum. Dalībvalstīm būtu jāļauj paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus attiecībā uz reprogrāfiju.”

B – *Beļģijas tiesības*

5. 1994. gada 30. jūnija Likuma par autortiesībām un blakustiesībām [3] 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Tiesības jebkādā veidā vai formā (tieši vai netieši, īslaicīgi vai pastāvīgi, pilnībā vai daļēji) reproducēt vai atļaut reproducēt literāru vai mākslas darbu ir vienīgi šī darba autoram.

[..]”

6. *LDA* redakcijas, kas bija spēkā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemšanas dienā [4], 22. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Ja darbs ir ticis likumīgā veidā publiskots, autors nevar iebilst pret

[..]

4° rakstu vai vizuālās mākslas darbu fragmentāru vai pilnīgu reproducēšanu vai īsu citu uz grafiska vai analoga materiāla nostiprinātu darbu fragmentu reproducēšanu, ja šī reproducēšana tiek veikta tikai personiskai lietošanai un neapdraud darba parasto izmantošanu;

3 — 1994. gada 27. jūlija *Moniteur belge*, 19297. lpp.; turpmāk tekstā – “*LDA*”.

4 — Jānorāda, ka šīs tiesību normas tika grozītas ar 2012. gada 31. decembra Likumu par dažādiem noteikumiem it īpaši tiesiskuma jomā, 2012. gada 31. decembra *Moniteur belge*, 88936. lpp., kas stājās spēkā 2013. gada 1. decembrī, proti, pēc lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas Tiesā.

4°a rakstu vai vizuālās mākslas darbu fragmentāru vai pilnīgu reproducēšanu vai īsu citu uz grafiska vai analoga materiāla nostiprinātu darbu fragmentu reproducēšanu, ja šī reproducēšana tiek veikta vienīgi ilustrācijai mācību procesā vai zinātniskajos pētījumos tādā apmērā, kādu attaisno izvirzītais mērķis, kas nav vērsts uz peļņas gūšanu, un neapdraud darba parasto izmantošanu [..];

[..]

5° skaņdarbu un audiovizuālu darbu reproducēšanu, kas tiek veikta ģimenes lokā un tam ir paredzēta."

7. *LDA* 59.–61. pantā ir paredzēts:

"59. pants

Uz grafiska vai analoga materiāla nostiprinātu darbu autoriem un izdevējiem ir tiesības uz atlīdzību par to reproducēšanu, tostarp ar nosacījumiem, kuri ir paredzēti 22. panta 1. punkta 4. un 4.a apakšpunktā un 22.a panta 1. punkta 1. un 2. apakšpunktā.

Atlīdzību maksā ierīču, ar kuru palīdzību var izgatavot aizsargāto darbu kopijas, Kopienas ražotājs, importētājs vai pircējs, šīs ierīces laižot apgrozībā valsts teritorijā.

60. pants

Turklāt proporcionālu atlīdzību, kas ir noteikta atkarībā no izgatavoto kopiju skaita, maksā fiziskas vai juridiskas personas, kuras izgatavo darbu kopijas, vai attiecīgā gadījumā, ja pirmās minētās ir atbrīvotas no šī pienākuma, tās, kas par atlīdzību vai bez maksas reproducēšanas ierīci nodod citas personas rīcībā.

61. pants

Karalis 59. un 60. pantā paredzēto atlīdzību apmēru nosaka dekrētā, kas apspriests Ministru padomē. 60. pantā minēto atlīdzību var pielāgot attiecīgajām nozarēm.

Viņš nosaka šo atlīdzību iekasēšanas, sadalījuma un kontroles kārtību, kā arī brīdi, kad tās ir maksājamas.

Ievērojot starptautiskās konvencijas, 59. un 60. pantā paredzētās atlīdzības vienādās daļās tiek izmaksātas autoriem un izdevējiem.

Atbilstoši noteiktajiem nosacījumiem un kārtībai karalis uzdod sabiedrībai, kas pārstāv visas tiesību pārvaldības sabiedrības, nodrošināt atlīdzības iekasēšanu un sadalīšanu."

8. Fiksētas atlīdzības un proporcionālas atlīdzības apmēri ir noteikti Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta par atlīdzību autoriem un izdevējiem par tādu darbu kopēšanu privātiem vai didaktiskiem mērķiem, kas ir nostiprināti uz grafiska vai analoga materiāla, 2., 4., 8. un 9. pantā [5]. Šajos pantos ir paredzēts [6]:

"2. pants

1. Fiksētas atlīdzības apmērs, kas ir piemērojams kopētājiem, ir šāds:

1° EUR [5,01] par kopētāju, kas izgatavo mazāk nekā 6 kopijas minūtē;

2° EUR [18,39] par kopētāju, kas izgatavo 6–9 kopijas minūtē;

3° EUR [60,19] par kopētāju, kas izgatavo 10–19 kopijas minūtē;

4° EUR [195,60] par kopētāju, kas izgatavo 20–39 kopijas minūtē;

5° EUR [324,33] par kopētāju, kas izgatavo 40–59 kopijas minūtē;

6° EUR [810,33] par kopētāju, kas izgatavo 60–89 kopijas minūtē;

7° EUR [1 838,98] par kopētāju, kas izgatavo vairāk nekā 89 kopijas minūtē.

Lai noteiktu fiksētās atlīdzības apmēru, tiek ņemts vērā melnbaltās kopēšanas ātrums, arī attiecībā uz ierīcēm, ar kurām tiek izgatavotas krāsu kopijas.

2. Fiksētas atlīdzības apmērs, kas ir piemērojams pavairošanas mašīnām un biroja tipa ofseta iespiedmašīnām, ir šāds:

1° EUR [324,33] par pavairošanas mašīnu;

2° EUR [810,33] par biroja tipa ofseta iespiedmašīnu.

[..]

4. pants

Attiecībā uz ierīcēm, kurās ir integrētas vairākas funkcijas, kas atbilst 2. un 3. pantā paredzēto ierīču funkcijām, fiksētas atlīdzības summa ir vislielākā summa no tām, kas ir paredzētas 2. un 3. pantā un kas var būt piemērojamas integrētajai ierīcei.

[..]

8. pants

Ja parādnieks nesadarbojas, kā ir definēts 10.–12. pantā, proporcionālas atlīdzības apmērs ir šāds:

1° EUR [0,0334] par katru aizsargāta darba kopiju;

5 — 1997. gada 7. novembra *Moniteur belge*, 29874. lp.; turpmāk tekstā – "Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēts".

6 — Šie skaitļi izriet no Regulācijas un tirgus organizācijas ģenerāldirekcijas 2012. gada 4. novembra atzinuma par to summu automātisku indeksāciju, kas ir minētas Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrētā, 2013. gada 4. novembra *Moniteur belge*, 83560. lpp.

2° EUR [0,0251] par katru aizsargāta darba kopiju, kas izgatavota ar tādu ierīču palīdzību, kuras izmanto izglītības vai publiska patapinājuma iestāde.

Pirmajā daļā paredzētās summas tiek reizinātas ar 2 attiecībā uz aizsargātu krāsainu darbu krāsu kopijām.

9. pants

Ar nosacījumu, ka parādnieks ir sadarbojies proporcionālas atlīdzības iekasēšanā, ko veic tiesību pārvaldības sabiedrība, tās apmērs ir šāds:

1° EUR [0,0201] par katru aizsargāta darba kopiju;

2° EUR [0,0151] par katru aizsargāta darba kopiju, kas izgatavota ar tādu ierīču palīdzību, kuras izmanto izglītības vai publiska patapinājuma iestāde.

Pirmajā daļā paredzētās summas tiek reizinātas ar 2 attiecībā uz aizsargātu krāsainu darbu krāsu kopijām."

9. 8. un 9. pantā paredzētā sadarbība ir definēta Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta 10.–12. pantā. 10. pantā ir noteikts:

"Parādnieks ir sadarbojies proporcionālas atlīdzības iekasēšanā, ja tas:

1° ir iesniedzis paziņojumu attiecībā uz konkrētu laikposmu tiesību pārvaldības sabiedrībai saskaņā ar 3. iedaļas noteikumiem;

2° paziņojuma iesniegšanas brīdī provizoriski ir samaksājis tiesību pārvaldības sabiedrībai proporcionālo atlīdzību, kas atbilst paziņotajam aizsargāto darbu kopiju skaitam, kurš reizināts ar 9. pantā minēto atbilstošo tarifu, un

3° a) vai nu ir novērtējis aizsargāto darbu kopiju skaitu, kuras ir izgatavotas konkrētā laikposmā, savstarpēji vienojoties ar tiesību pārvaldības sabiedrību, pirms 200 darbdienu termiņa beigām, skaitot no dienas, kad tiesību pārvaldības sabiedrība ir saņēmusi paziņojumu,

b) vai ir sniedzis informāciju, kas ir nepieciešama 14. pantā minētā atzinuma sagatavošanai, ja tiesību pārvaldības sabiedrība ir lūgusi sniegt atzinumu saskaņā ar šo pantu."

10. Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta 14. pantā ir paredzēts:

"1. Ja starp parādnieku un tiesību pārvaldības sabiedrību nav panākta vienošanās par aizsargāto darbu kopiju skaita novērtējumu, kuras ir izgatavotas konkrētā laikposmā, tā var pieprasīt sniegt atzinumu par aizsargāto darbu kopiju skaita aprēķinu, kuras ir izgatavotas konkrētā laikposmā.

Tiesību pārvaldības sabiedrība par šo pieprasījumu sniegt atzinumu paziņo parādniekam 220 darbdienu laikā, skaitot no dienas, kad tiesību pārvaldības sabiedrība ir saņēmusi šī parādnieka paziņojumu. Atzinumu sniedz viens vai vairāki eksperti, kurus ieceļ:

1° vai nu parādnieks un tiesību pārvaldības sabiedrība, savstarpēji vienojoties,

2° vai tiesību pārvaldības sabiedrība.

Atbilstoši trešās daļas 2. apakšpunktam tiesību pārvaldības sabiedrība var iecelt tikai vienu vai vairākus ministra apstiprinātus ekspertus.

Atzinumu sniedz termiņā, kas nepārsniedz trīs mēnešus no dienas, kad ieceltais(-ie) eksperts(-i) ir saņēmis(-uši) pieprasījumu sniegt atzinumu.

2. Ja ekspertu vai ekspertus ieceļ parādnieks un tiesību pārvaldības sabiedrība, savstarpēji vienojoties, ekspertīzes izmaksas tiek kopīgi sadalītas starp pusēm.Ja ekspertu vai ekspertus ieceļ tikai tiesību pārvaldības sabiedrība atbilstoši 1. punkta trešās daļas 2. apakšpunktam, tiesību pārvaldības sabiedrība ekspertīzes izmaksas var atgūt no parādnieka, ja vien ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:

1° – parādnieks nav iepriekš iesniedzis tiesību pārvaldības sabiedrībai informāciju, kuru tā ir pieprasījusi saskaņā ar 22. pantu, vai,

— ņemot vērā informācijas pieprasījumu saskaņā ar 22. pantu, parādnieks tiesību pārvaldības sabiedrībai ir iesniedzis acīmredzami neprecīzu vai nepilnīgu informāciju;

2° tiesību pārvaldības sabiedrība 22. pantā paredzētajā informācijas pieprasījumā ir skaidri informējusi parādnieku par to, ka tā 1. apakšpunktā minētajos gadījumos var atgūt neatkarīgās ekspertīzes, kuru ir lūgusi veikt tiesību pārvaldības sabiedrība, izmaksas;

3° ekspertīzes izmaksas ir objektīvi pamatotas;

4° ekspertīzes izmaksas ir samērīgas attiecībā pret aizsargāto darbu kopiju apjomu, kuru tiesību pārvaldības sabiedrība pamatoti ir varējusi sagaidīt.

[..]"

II – **Pamatlietas rašanās fakti**

11. Sabiedrība *Hewlett-Packard Belgium*[7] Beļģijā importē profesionāli un mājsaimniecībās izmantojamas reprogrāfijas ierīces, it īpaši "daudzfunkciju" ierīces, kuru galvenā funkcija ir dokumentu drukāšana ar ātrumu, kas atšķiras atkarībā no drukāšanas kvalitātes, un ar kurām var veikt arī skenēšanu, dokumentu kopēšanu, kā arī dokumentu saņemšanu un nosūtīšanu pa faksu. Šos daudzfunkciju printerus, kuri ir pamatlietas pamatā, pārdod par cenām, kas parasti nepārsniedz EUR 100.

12. *Reprobel SCRL*[8] ir pārvaldības sabiedrība, kam ir uzdots iekasēt un sadalīt summas, kuras atbilst taisnīgai atlīdzībai atbilstoši izņēmumam attiecībā uz reprogrāfiju.

13. 2004. gada 16. augustā *Reprobel* nosūtīja faksu *HPB*, tai norādot, ka par daudzfunkciju printeru laišanu tirdzniecībā principā ir jāmaksā maksa EUR 49,20 apmērā par katru ierīci.

14. Tā kā rīkotajās sanāksmēs un vēstuļu apmaiņā ar *Reprobel* netika panākta vienošanās par tarifu, kas piemērojams šiem daudzfunkciju printeriem, *HPB* ar 2010. gada 8. marta aktu cēla prasību pret *Reprobel*, vēršoties *Tribunal de première instance de Bruxelles* [Briseles pirmās instances tiesā]. Pirmkārt, tā lūdza tiesu atzīt, ka par ierīcēm, kuras tā bija laidusi tirdzniecībā, nebija jāmaksā nekāda atlīdzība, un pakārtoti, ka atlīdzības, kuras tā bija samaksājusi, atbilst taisnīgajai atlīdzībai, kas ir jāmaksā, piemērojot Beļģijas tiesisko regulējumu, kurš ir interpretēts, ņemot vērā Direktīvu 2001/29. Otrkārt, tā lūdza, lai *Reprobel* tiktu piespriests gada laikā veikt pētījumu, kas atbilst Karaļa 1997. gada

7 — Turpmāk tekstā – "*HPB*".

8 — Turpmāk tekstā – "*Reprobel*".

30. oktobra dekrēta 26. pantā paredzētajam pētījumam, pretējā gadījumā paredzot naudas sodu EUR 10 miljonu apmērā, tostarp par strīdīgo ierīču skaitu un to faktisko izmantošanu kā aizsargātu darbu kopētājus, salīdzinot šo faktisko izmantošanu ar visu citu aizsargātu darbu reproducēšanas ierīču faktisko izmantošanu.

III – **Prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā**

15. Šajos apstākļos *Cour d'appel de Bruxelles* ar 2013. gada 23. oktobra nolēmumu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2013. gada 8. novembrī, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā un 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ietvertais jēdziens "taisnīga atlīdzība" ir jāinterpretē atšķirīgi atkarībā no tā, vai reproducēšanu, kas veikta uz papīra vai līdzīga materiāla, izmantojot jebkuru fotografēšanas metodi vai citu procesu ar līdzīgu iedarbību, īsteno jebkurš lietotājs vai fiziska persona personiskai lietošanai un ar mērķi, kurš ne tieši, ne netieši nav komerciāls? Ja atbilde ir apstiprinoša, uz kādiem kritērijiem šai atšķirīgajai interpretācijai ir jābūt balstītai?

2) Vai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts un 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie atļauj dalībvalstīm noteikt taisnīgu atlīdzību tiesību subjektiem šādā formā:

— fiksēta atlīdzība, kuru maksā ierīču, ar kuru palīdzību var izgatavot aizsargātu darbu kopijas, Kopienas ražotājs, importētājs vai pircējs, šīs ierīces laižot apgrozībā valsts teritorijā, un kuras apmērs tiek aprēķināts tikai atkarībā no ātruma, ar kādu kopētājs var izgatavot noteiktu skaitu kopiju minūtē, nepastāvot nekādai citai saiknei ar iespējamo kaitējumu, kas nodarīts tiesību subjektiem, un

— proporcionāla atlīdzība, ko nosaka tikai cena par vienību, reizināta ar izgatavoto kopiju skaitu, un kas atšķiras atkarībā no tā, vai parādnieks ir sadarbojies, lai iekasētu šo atlīdzību, kas ir jāmaksā fiziskām vai juridiskām personām, kuras izgatavo darbu kopijas, vai attiecīgā gadījumā, ja pirmās minētās ir atbrīvotas no šī pienākuma, tām, kas par atlīdzību vai bez maksas reproducēšanas ierīci nodod citas personas rīcībā?

Ja atbilde uz šo jautājumu ir noliedzoša, kādi ir atbilstoši un saskaņoti kritēriji, kas dalībvalstīm ir jāņem vērā, lai saskaņā ar Savienības tiesībām atlīdzību varētu uzskatīt par taisnīgu un lai starp attiecīgajām personām tiktu nodrošināts taisnīgs līdzsvars?

3) Vai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts un 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie ļauj dalībvalstīm pusi no taisnīgas atlīdzības, kas pienākas tiesību subjektiem, piešķirt autoru radīto darbu izdevējiem, neparedzot izdevējiem pienākumu pat netieši nodrošināt, ka autori saņem daļu no atlīdzības, kuru tie nav saņēmuši?

4) Vai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts un 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie atļauj dalībvalstīm ieviest nediferencētu sistēmu tiesību subjektiem paredzētas taisnīgas atlīdzības iekasēšanai, nosakot fiksētu likmi un summu par katru izgatavoto kopiju, kas netieši, bet noteikti un daļēji attiecas uz nošu rakstu un viltotu reprodukciju kopēšanu?"

16. Ar 2014. gada 7. februāra starpspriedumu *Cour d'appel de Bruxelles* informēja Tiesu, ka tā ir atļāvusi brīvprātīgi iestāties pamatlietā sabiedrībai *Epson Europe BV*[9]. Līdz ar to saskaņā ar Reglamenta 97. panta 2. punktu Tiesa nosūtīja *Epson* procesuālos dokumentus, kuri jau bija izsniegti Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantā minētajām ieinteresētajām personām.

17. Rakstveida apsvērumus iesniedza pamatlietas puses – *HPB*, *Epson* un *Reprobel*, tāpat arī Beļģijas valdība, Īrija[10], Austrijas, Polijas, Portugāles un Somijas[11] valdības, kā arī Eiropas Komisija. Tiesas sēdē, kas notika 2015. gada 29. janvārī, *HPB*, *Epson* un *Reprobel*, tāpat arī Beļģijas un Čehijas Republikas valdības un Komisija sniedza savus mutvārdu apsvērumus.

IV – **Par "taisnīgas atlīdzības" jēdzienu Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta un 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē (pirmais jautājums)**

18. Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai jēdziens "taisnīga atlīdzība", kas ir paredzēts Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā, ir jāinterpretē atšķirīgi atkarībā no tā, vai "reproducēšanu, kas veikta uz papīra vai līdzīga materiāla, izmantojot jebkuru fotografēšanas metodi vai citu procesu ar līdzīgu iedarbību", īsteno "jebkurš lietotājs" vai "fiziska persona personiskai lietošanai ar mērķi, kurš ne tieši, ne netieši nav komerciāls".

19. Ir jāuzsver, ka šim iesniedzējtiesas pirmajam jautājumam piemīt neskaidrības gan saistībā ar tā secinājumiem, gan tā pamatojumu, ko apliecina ļoti kontrastējošie rakstveida apsvērumi, kurus tas ir izraisījis. Tādējādi pēc pirmā virspusējā lasījuma varētu uzskatīt, ka iesniedzējtiesa, šķiet, ierosina, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ne tikai varētu tikt interpretēts, bet tas būtu jāinterpretē, ņemot vērā tās personas statusu, kas veic aizsargāta darba reprogrāfiju, un mērķi, kādam tā tiek veikta, proti, šīs direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētos kritērijus. Tādēļ iesākumā ir jāizsecina tā nozīme un precīza piemērošanas joma, ņemot vērā pamatlietu un vispirms izklāstot pašas iesniedzējtiesas sniegtos paskaidrojumus.

A – *Par pirmā jautājuma nozīmi un piemērošanas jomu*

1) Iesniedzējtiesas paskaidrojumi

20. Iesniedzējtiesa norāda, ka līdz šim Tiesa ir aplūkojusi taisnīgas atlīdzības jēdzienu tikai saistībā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta interpretāciju.

21. Iesniedzējtiesā *Reprobel* esot apgalvojusi, ka, pirmkārt, pamatlietā ir aplūkots tikai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts un ka, otrkārt, būtu jānošķir šajā pēdējā tiesību normā minētais izņēmums attiecībā uz reprogrāfiju un šīs direktīvas 5. panta 2. punktā b) apakšpunktā minētais izņēmums attiecībā uz privātu kopēšanu. Savukārt *HPB* esot norādījusi, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts, ciktāl tas attiecas uz reproducēšanu uz jebkura materiāla, attiecoties arī uz reprogrāfiju, ko veic fiziska persona personiskai lietošanai.

22. Šajā aspektā iesniedzējtiesa precizē, ka, tā kā daudzfunkciju printerus izmanto arī fiziskas personas to personiskai lietošanai, rodas jautājums, vai taisnīgas atlīdzības jēdziens, kuram ir jābūt atkarīgam no tiesību subjektiem nodarītā kaitējuma, ir jāinterpretē vienādi gadījumos, kad reproducēšanu veic personiskai lietošanai vai kad to veic jebkādai citai lietošanai.

9 — Turpmāk tekstā – "*Epson*".

10 — Īrija tomēr piedāvā atbildi tikai uz pirmo un otro prejudiciālo jautājumu.

11 — Somijas valdība tomēr piedāvā atbildi tikai uz trešo un ceturto prejudiciālo jautājumu.

2) Pirmā jautājuma analīze

23. Visu iesniedzējtiesas uzdotā pirmā jautājuma grūtību pamatā ir tas, ka pašā tā formulējumā, šķiet, ir ierosināts, ka taisnīgas atlīdzības "parametri" saistībā ar privātu kopēšanu, kuri ir noteikti Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā, zināmā mērā ir apvienojami ar taisnīgas atlīdzības parametriem saistībā ar reprogrāfiju, kuri ir noteikti direktīvas 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā.

24. Tā tomēr nav nozīme, kas, manuprāt, ir jāpiešķir šim pirmajam jautājumam.

25. Vispirms ir jāuzsver, ka iesniedzējtiesa, kā izriet no paša tās jautājuma formulējuma, balstās vienīgi uz Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu, ciktāl tas skaidri attiecas tikai un vienīgi uz "reproducēšanu uz papīra vai līdzīga materiāla, ko veic, izmantojot jebkuru fotografēšanas metodi vai citu procesu ar līdzīgu iedarbību", nevis plašāk uz reproducēšanu, kas veikta, izmantojot, piemēram, daudzfunkciju printeri.

26. Tādējādi tās pirmais jautājums nav balstīts uz principu, ka uz daudzfunkciju printeru izmantošanu var attiekties gan Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētais izņēmums attiecībā uz reprogrāfiju, gan šīs direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais izņēmums attiecībā uz privātu kopēšanu [12].

27. Šajā ziņā ir jānorāda, ka kopumā ir iespējams uzskatīt, ka daudzfunkciju printeru izmantošana aizsargātu darbu reproducēšanai var vienlaikus ietilpt gan izņēmuma attiecībā uz reprogrāfiju Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē, gan izņēmuma attiecībā uz privātu kopēšanu šīs direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē materiālās piemērošanas jomā.

28. Papildus to primārajai funkcijai, kas ir dokumentu drukāšana papīra formātā no termināļa, kurš ir savienots, izmantojot vai neizmantojot vadus (piemēram, dators, planšetdators, viedtālrunis vai fotoaparāts), vai no datu nesēja (piemēram, ārējais cietais disks vai atmiņas karte), šie printeri ļauj ne tikai kopēt vai reprografēt darbus uz papīra, kas ir darbība, kura ietilpst Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētajā izņēmumā attiecībā uz reprogrāfiju, bet arī skenēt vai digitalizēt šos pašus darbus un uzglabāt datni, kas no tiem izriet, uz elektroniska datu nesēja [13], kas ir darbība, kura varētu ietilpt šīs direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētajā izņēmumā attiecībā uz privātu kopēšanu [14].

29. No lietas materiāliem tomēr izriet, ka, lai iesniedzējtiesai sniegtu noderīgu atbildi, nav jānosaka, vai uz daudzfunkciju printeru izmantošanu ir attiecināms tikai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētais izņēmums attiecībā uz reprogrāfiju vai arī uz to, ņemot vērā tieši šo printeru daudzās funkcijas, vienlaikus ir attiecināms šīs direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais izņēmums attiecībā uz privātu kopēšanu, un līdz ar to nav arī jānorobežo šo divu tiesību normu attiecīgās piemērošanas jomas saistībā ar šiem printeriem un, plašāk, saistībā ar visām reproducēšanas hibrīdiekārtām vai hibrīdierīcēm, kuras var tikt izmantotas aizsargātu darbu analogai un digitālai reproducēšanai.

12 — Gadījums, kuru ir paredzējusi ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*] savos secinājumos lietā *VG Wort* u.c. (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:34, 40. punkts).

13 — Šajā ziņā noteikti ir jānošķir, pirmkārt, tādu aizsargātu darbu reproducēšana, kuri ir izplatīti digitālā formā (e-grāmatas vai citi darbi, kas izplatīti *CD*, DVD vai internetā), un, otrkārt, tādu darbu reproducēšana, kuri ir izplatīti analogā formā (grāmatas, papīra preses izdevumi), precizējot, ka kopēts digitāls darbs, tāpat kā digitalizēts analogs darbs, ir likumīgs vienīgi tad, ja ir bijusi saņemta tiesību subjekta atļauja vai uz to attiecas viens vai otrs no Direktīvā 2001/29 paredzētajiem izņēmumiem.

14 — Saistībā ar šo jautājumu skat. tālāk šo secinājumu 42.–45. punktu.

30. Ir jāpaskaidro, ka Beļģijas valdība un *Reprobel* ir norādījušas, ka, pirmkārt, Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta tiesību normas ir tikušas transponētas *LDA* 22. panta 1. punkta 4. apakšpunktā un šīs direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta tiesību normas ir tikušas transponētas *LDA* 22. panta 1. punkta 5. apakšpunktā. Otrkārt, tās uzskata, ka pamatlietā ir piemērojamas *LDA* 22. panta 1. punkta 4. apakšpunkta normas, izslēdzot *LDA* 22. panta 1. punkta 5. apakšpunkta normas.

31. Šajā ziņā var tikt konstatēts, ka *LDA* redakcijā, kas bija spēkā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemšanas dienā, tā 22. panta 1. punkta 5. apakšpunkts faktiski attiecās tikai uz "skaņdarbu un audiovizuālo darbu reproducēšanu, ko veic ģimenes lokā un tam ir paredzēta". Tādējādi no tā var secināt, ka vismaz pirms 2012. gada 31. decembra reformas, kas stājās spēkā 2013. gada 1. decembrī, izņēmums attiecībā uz privātu kopēšanu nav piemērojams daudzfunkciju printeru izmantošanai, kā arī aizsargātu darbu digitalizēšanai, izmantojot skeneri [15]. Tomēr tas ir secinājums, ko var izdarīt vienīgi iesniedzējtiesa, jo saskaņā ar judikatūrā vairākkārt atzīto Tiesai nav kompetences interpretēt valsts tiesības.

32. Tomēr jautājums, kas šajā aspektā rodas iesniedzējtiesai, manuprāt, ir jautājums, vai un attiecīgā gadījumā kādā mērā taisnīga atlīdzība, kura saskaņā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju parasti, ja nepastāv izņēmumi, ir jāmaksā par daudzfunkciju printeru izmantošanu aizsargātu darbu reprogrāfijas nolūkos, var "atšķirties" atkarībā no tā, vai šo izmantošanu veic jebkurš lietotājs vai "fiziska persona personiskai lietošanai un ar mērķi, kurš ne tieši, ne netieši nav komerciāls", – saskaņā ar formulējumu, kas ir ietverts šīs direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā.

33. Tādējādi iesniedzējtiesa jautā nevis, vai ir iespējams likt piemērot Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteiktos parametrus attiecībā uz šīs direktīvas 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta piemērošanas gadījumu, bet gan precīzāk un skaidrāk, vai minētā direktīva ļauj vai attiecīgā gadījumā nosaka, ciktāl taisnīga atlīdzība ir jānosaka atkarībā no tiesību subjektiem nodarītā kaitējuma veiktās reproducēšanas dēļ, pielāgot taisnīgu atlīdzību, kura iekasējama saistībā ar reprogrāfiju, par daudzfunkciju printeru izmantošanu atkarībā no tā, vai reproducēšanu veic fiziska persona privātiem mērķiem vai jebkura cita persona citiem mērķiem.

34. Citiem vārdiem sakot, Tiesai galu galā stingri ir jānosaka, vai un attiecīgā gadījumā kādā mērā Direktīva 2001/29 ļauj vai nosaka dalībvalstīm, kuras ir izlēmušas piemērot tās 5. pantā 2. punkta a) apakšpunktā minēto izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju un, kā tas ir pamatlietā, ir ieviesušas fiksētas un proporcionālas atlīdzības iekasēšanu par daudzfunkciju printeru izmantošanu, lai finansētu šajā tiesību normā paredzēto taisnīgo atlīdzību, katrā ziņā ņemt vērā to, vai fiziskās personas šos printerus izmanto vai neizmanto personiskai lietošanai.

B – *Par pienākumu diferencēti iekasēt taisnīgu atlīdzību atbilstoši daudzfunkciju printeru izmantošanas gadījumiem*

35. Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punktu dalībvalstīm ir tikai iespēja, nevis pienākums valsts tiesībās ieviest tādus izņēmumus vai ierobežojumus attiecībā uz tās 2. pantā paredzētajām ar autortiesībām aizsargātu darbu ekskluzīvajām reproducēšanas tiesībām, kuri ir uzskaitīti tās 5. panta 2. un 3. punktā, proti, tās 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā minēto izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju un tās 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto izņēmumu attiecībā uz privātu kopēšanu.

15 — Tomēr no ziņojuma karalim, kas tika iesniegts pirms Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta, izriet, ka šī iespēja jau bija ņemta vērā.

36. Ja šīs pašas dalībvalstis izlemj ieviest izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju vai izņēmumu attiecībā uz privātu kopēšanu, tām tomēr saskaņā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu ir jāparedz pienākums maksāt taisnīgu atlīdzību ekskluzīvo reproducēšanas tiesību subjektiem [16].

37. Tiesa ir nospriedusi, ka taisnīgas atlīdzības jēdziens kā nepieciešams elements, kas ir kopīgs saistībā ar izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju un izņēmumu attiecībā uz privātu kopēšanu, ir autonoms Savienības tiesību jēdziens, kurš ir jāinterpretē vienveidīgi visās dalībvalstīs [17]. Tas it īpaši nozīmē, ka, ja dalībvalstis izlemj ieviest izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju vai izņēmumu attiecībā uz privātu kopēšanu, tās vairs nedrīkst noteikt taisnīgas atlīdzības kā būtiska elementa parametrus nekonsekventi un nesaskaņoti [18].

38. Tomēr Tiesa ir arī nospriedusi, ka, tā kā Direktīvā 2001/29 nav skaidri reglamentēts šis jautājums, dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, lai, ievērojot nediskriminācijas principu, noteiktu dažādus taisnīgas atlīdzības sistēmas elementus, kas ir jāievieš, it īpaši, lai noteiktu personas, kurām ir jāmaksā šī atlīdzība, kā arī tās veidu, sīku procedūru un apmēru [19].

39. Tomēr, kā Tiesa vairākkārt ir norādījusi, taisnīga atlīdzība noteikti ir jāaprēķina, pamatojoties uz iespējamu [20] vai reālu kaitējumu, kas autortiesību subjektiem radīts izņēmuma dēļ attiecībā uz ekskluzīvajām reproducēšanas tiesībām ieviešanas [21].

40. Ņemot vērā tieši šīs pamatnostādnes, ir jāsniedz atbilde uz iesniedzējtiesas pirmo jautājumu.

41. Šajā lietā vispirms ir jānorāda, ka izņēmuma attiecībā uz reprogrāfiju un izņēmuma attiecībā uz privātu kopēšanu satvars ir definēts attiecīgi Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā, ņemot vērā ļoti atšķirīgus kritērijus [22]. Izņēmums attiecībā uz reprogrāfiju ir "definēts" atkarībā no reproducēšanai izmantojamā materiāla ("uz papīra vai līdzīga materiāla") un reproducēšanai izmantojamās metodes ("jebkura fotografēšanas metode vai cits process ar līdzīgu iedarbību"), lai gan izņēmums attiecībā uz privātu kopēšanu ir definēts atkarībā no reproducēšanai izmantojamā materiāla ("jebkurš materiāls"), bet it īpaši – atkarībā no reprodukciju izgatavojušā autora identitātes ("fiziska persona") un mērķa, kādam reprodukcija tiek izgatavota ("personiskai lietošanai ar mērķi, kurš ne tieši, ne netieši nav komerciāls").

42. Šie precizējumi patiesībā nav abu izņēmumu definēšanas kritēriji, bet gan drīzāk ir elementi, kas ļauj norobežot to attiecīgās jomas satvaru un tādējādi zināmā mērā noteikt to piemērojamību *ratione personae* un *ratione materiae*, izmantojot formulējumus un ņemot vērā nosacījumus, kuri tomēr ir ļoti atšķirīgi.

43. Tādējādi Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā, kas netiek aplūkots pamatlietā, to ierobežojot divkārši, galvenokārt ir definēta izņēmuma attiecībā uz privātu kopēšanu piemērojamība *ratione personae*. Tikai fiziskām personām ir atļauts reproducēt aizsargātus darbus saistībā ar privātu kopēšanu un vienīgi personiskai lietošanai ar mērķi, kas ne tieši, ne netieši nav komerciāls. Līdz ar to taisnīga atlīdzība, kas šajā ziņā, ja nepastāv izņēmumi, ir jāmaksā par katru aizsargāta darba reprodukciju, var tikt iekasēta tikai no šīm pēdējām minētajām personām. Savukārt šajā tiesību normā nav ierobežota – vismaz ne tiešā veidā – izņēmuma attiecībā uz privātu kopēšanu piemērojamība

16 — Skat. visnesenāko spriedumu *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 19. punkts) un tajā minēto judikatūru.

17 — Skat. spriedumu *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 33. punkts).

18 — Skat. spriedumus *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 36. punkts), kā arī *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254, 49. punkts).

19 — Skat. visnesenāko spriedumu *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 19., 20., 30.–41., 57. un 59. punkts) un tajā minēto judikatūru.

20 — Skat. it īpaši Direktīvas 2001/29 preambulas 35. apsvērumu, kā arī spriedumu *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 39. punkts).

21 — Spriedumi *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 42. punkts); *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 47. punkts); *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254, 55. punkts), kā arī *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 21. punkts).

22 — Kā ģenerāladvokāte E. Šarpstone jau bija norādījusi savos secinājumos lietā *VG Wort* u.c. (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:34, 39. punkts).

ratione materiae. Šajā ziņā tajā ir tikai precizēts, ka tā ir piemērojama neatkarīgi no reproducēšanai izmantojamā materiāla. Patiesībā, kā izriet no Tiesas judikatūras, tieši Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ierobežo izņēmuma attiecībā uz privātu kopēšanu piemērojamību *ratione materiae*, ietverot tajā tikai digitālas reprodukcijas.

44. Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā, kas vienīgais tiek aplūkots pamatlietā, to ierobežojot trīskārši, galvenokārt ir definēta izņēmuma attiecībā uz reprogrāfiju un līdz ar to noraidoši izņēmuma attiecībā uz privātu kopēšanu piemērojamība *ratione materiae*. Tikai reproducēšana uz papīra vai līdzīga materiāla, ko veic, izmantojot jebkuru fotografēšanas metodi vai citu procesu ar līdzīgu iedarbību, izņemot nošu rakstus, ietilpst izņēmumā attiecībā uz reprogrāfiju.

45. Kā norādījusi Tiesa, no paša Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta formulējuma izriet, ka ir noteikta atšķirība starp reproducēšanai izmantojamo materiālu, proti, papīru vai līdzīgu materiālu, un metodi, kas tiek izmantota, lai veiktu šo reproducēšanu, proti, jebkuru fotografēšanas metodi vai citu procesu ar līdzīgu iedarbību [23].

46. Materiālam, ko izmanto reproducēšanai, ir jābūt papīram, kas minēts tieši, vai jebkuram citam "substrātam, kam ir līdzīgas īpašības, proti, pielīdzināmas vai līdzvērtīgas papīram" [24], kas izslēdz jebkuru reproducēšanai izmantojamo materiālu, kurš nav analogs, un tātad it īpaši digitālus materiālus [25].

47. Metode, ar kuru var izgatavot reprodukciju uz papīra vai līdzīga materiāla, ietver ne tikai fotografēšanas metodi, bet arī jebkuru "citu procesu ar līdzīgu iedarbību", proti, jebkuru citu metodi, ar kuru var iegūt līdzīgu rezultātu, kāds tiek sasniegts ar fotografēšanas metodi, proti, aizsargāta darba vai cita aizsargāta tiesību objekta analogu atspoguļojumu [26]. Tādējādi Tiesa ir precizējusi, ka izņēmums attiecībā uz reprogrāfiju ir balstīts nevis uz izmantoto metodi, bet drīzāk uz sasniedzamo rezultātu [27].

48. Tādējādi no Tiesas judikatūras var secināt, ka daudzfunkciju printeru kopētāja funkcija, kas aizsargātus darbus ļauj reproducēt uz papīra, ietilpst Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajā izņēmumā attiecībā uz reprogrāfiju, savukārt uz to skenera funkciju, kas aizsargātus darbus ļauj reproducēt uz elektroniska datu nesēja, proti, uz papīra publicētu darbu digitalizāciju, varētu tikt attiecināts šīs direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais izņēmums attiecībā uz privātu kopēšanu. Tomēr, kā jau esmu norādījis [28], šis problemātikas aspekts neietilpst Tiesai uzdoto prejudiciālo jautājumu jomā, jo valsts likumdevējs nav paredzējis šo gadījumu vismaz pirms 2012. gada 31. decembra reformas, kura stājās spēkā 2013. gada 1. decembrī, proti, pēc lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas Tiesā.

49. Savukārt Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā nav ietverts neviens ierobežojums saistībā ar tās personas statusu, kas izgatavo šo reprodukciju, vai mērķi, kādam šī reprodukcija tiek izgatavota. Līdz ar to taisnīga atlīdzība, kura, ja nepastāv izņēmumi, ir jāmaksā par katra aizsargāta darba reproducēšanu atbilstoši izņēmumam attiecībā uz reprogrāfiju, principā ir jāiekasē no ikvienas personas, kas veic šādu reproducēšanu [29].

23 — Skat. spriedumu *VG Wort* u.c. (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:426, 64. punkts).

24 — Turpat, 65. punkts.

25 — Turpat, 67. punkts.

26 — Turpat, 68. punkts.

27 — Turpat, 69. punkts.

28 — Skat. šo secinājumu 29.–31. punktu.

29 — Šeit ir jānorāda, ka tāds, šķiet, ir gadījums pamatlietā, kā izriet no Beļģijas valdības paskaidrojumiem.

50. No iepriekš izklāstītās analīzes izriet, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā nav ne skaidri paredzēts – par ko ir uzdots jautājums Tiesai –, ne arī formāli aizliegts dalībvalstīm, kuras ir izvēlējušās ieviest izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju, taisnīgas atlīdzības iekasēšanu, kura ir jāmaksā par daudzfunkciju printeru izmantošanu aizsargātu darbu reproducēšanai, pielāgot atkarībā no mērķa, kādam reprodukcija tiek izgatavota, un tās personas statusa, kas šo reprodukciju izgatavo.

51. It īpaši ir jāuzsver, ka nevar lakoniski atbildēt uz iesniedzējtiesas pirmo jautājumu, ka šāda pielāgošana būtu izslēgta, jo Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā atšķirībā no tās 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta nav noteikta atšķirība atkarībā no tās personas statusa, kura izgatavo reprodukciju, un mērķa, kādam tā tiek izgatavota, kopumā piemērojot principu, ka tad, ja likumā nav noteikta nošķiršana, šāda nošķiršana nav jāizdara (*ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*).

52. Pirmais secinājums, ko man liek izdarīt šī analīze, ir tāds, ka dalībvalstīm nav pienākuma ieviest sistēmu tādas maksas iekasēšanai, kura ir paredzēta, lai finansētu taisnīgu atlīdzību atbilstoši izņēmumam attiecībā uz reprogrāfiju Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē, par daudzfunkciju printeriem un/vai to izmantošanu, kura būtu diferencēta atkarībā no tās personas statusa, kas tos izmanto, un/vai mērķa, kādam tie tiek izmantoti.

53. Otrais secinājums, kas no tās ir jāizdara, ir tāds, ka dalībvalstis tomēr drīkst ieviest šādu diferencētu sistēmu, taču ar nosacījumu, ka minētā atlīdzība joprojām ir saistīta ar tiesību subjektiem nodarīto kaitējumu šī izņēmuma ieviešanas dēļ, kas nozīmē, ka šāda diferenciācija ir balstīta uz objektīviem, pārskatāmiem un nediskriminējošiem kritērijiem [30], kā precīzāk izriet no iesniedzējtiesas otrā prejudiciālā jautājuma pārbaudes, kas tiks veikta turpinājumā.

54. Līdz ar to es iesaku Tiesai uz pirmo jautājumu atbildēt, nospriežot, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nenosaka, bet atļauj dalībvalstīm ieviest sistēmu tādas maksas iekasēšanai, kura ir paredzēta, lai finansētu taisnīgu atlīdzību saskaņā ar šajā tiesību normā paredzēto izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju, par daudzfunkciju printeriem un/vai to izmantošanu, kura būtu diferencēta atkarībā no tās personas statusa, kas tos izmanto, un/vai mērķa, kādam tie tiek izmantoti, ja vien, pirmkārt, šī atlīdzība joprojām ir saistīta ar tiesību subjektiem nodarīto kaitējumu šī izņēmuma ieviešanas dēļ un, otrkārt, šāda diferenciācija ir balstīta uz objektīviem, pārskatāmiem un nediskriminējošiem kritērijiem.

V – **Par fiksētas atlīdzības un proporcionālas atlīdzības noteikšanu, kuras ir paredzētas taisnīgas atlīdzības finansēšanai (otrais jautājums)**

55. Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā Tiesai, vai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkta normas ir jāinterpretē tādējādi, ka tās atļauj dalībvalstij šajās tiesību normās prasītās taisnīgās atlīdzības finansēšanai ieviest dubultu fiksētas un proporcionālas atlīdzības sistēmu, kurai piemīt tādas sistēmas iezīmes kā pamatlietā, it īpaši, ņemot vērā taisnīgu līdzsvaru, kas tai ir jānodrošina, starp dažādu attiecīgo personu interesēm.

56. Pirms mēģinu atbildēt uz iesniedzējtiesas otro jautājumu, ir jāatgādina pamatlietā aplūkotās fiksētās atlīdzības un proporcionālās atlīdzības galvenās iezīmes un pēc tam ir jāizklāsta iesniedzējtiesas sniegtie paskaidrojumi.

30 — Saistībā ar šo prasību skat. spriedumu *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 30.–41. punkts).

A – *Beļģijas fiksētās un proporcionālās atlīdzības sistēmas galvenie elementi*

57. Aizsargātu darbu reproducēšana saskaņā ar *LDA* 22. panta 1. punkta 4. apakšpunktā paredzēto izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju piešķir tiesības uz grafiska vai analoga materiāla nostiprinātu darbu autoriem un izdevējiem [31] saņemt taisnīgu atlīdzību, kura tiek finansēta, izmantojot *LDA* 59. pantā paredzēto fiksēto atlīdzību un *LDA* 60. pantā paredzēto proporcionālo atlīdzību.

58. Fiksēto atlīdzību maksā ierīču, ar kurām var izgatavot aizsargātu darbu kopijas, Kopienas ražotājs, importētājs vai pircējs, šīs ierīces laižot apgrozībā valsts teritorijā. Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta 1. pantā Kopienas importētājs vai pircējs ir definēts kā importētājs vai pircējs, kura komercdarbība ietver ierīču izplatīšanu. Fiksētās atlīdzības apmēru, kas ir paredzēts Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta 2. pantā, nosaka atkarībā no konkrētās ierīces melnbaltās kopēšanas maksimālā ātruma. Attiecībā uz tāda veida daudzfunkciju printeriem kā pamatlietā (20–39 kopijas minūtē) tas ir EUR 195,60.

59. Proporcionālo atlīdzību maksā fiziskas vai juridiskas personas, kuras izgatavo aizsargātu darbu kopijas, vai attiecīgā gadījumā, ja fiziskās personas ir atbrīvotas no šī pienākuma, personas, kas par atlīdzību vai bez maksas reproducēšanas ierīci nodod citas personas rīcībā [32], brīdī, kad tiek izgatavota aizsargāta darba kopija [33]. Tās apmēru aprēķina atbilstoši to kopiju skaitam, kuras tiek izgatavotas ar katru ierīci, un tarifam, kas atšķiras atkarībā no parādnieka sadarbības tās iekasēšanā un kas ir noteikts EUR 0,0201 par katru aizsargāta darbu kopiju, ja parādnieks ir sadarbojies, un EUR 0,0334, ja parādnieks nav sadarbojies [34].

60. Šī sadarbība ir definēta Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta 10.–12. pantā, kuros ir noteikta atšķirība starp standarta sadarbību, kas ir piemērojama izglītības iestādēm vai publiskām patapinājuma iestādēm [35], un vispārīgu sadarbību, kas ir piemērojama pārējiem parādniekiem [36] neatkarīgi no to statusa [37] un saskaņā ar kārtību, kura mainās atkarībā no Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta 12. panta 3. punktā precizētajiem kritērijiem.

61. Lai tiktu uzskatīts, ka proporcionālās atlīdzības parādnieks ir sadarbojies, viņam it īpaši un vispārīgi ir jāizpilda paziņošanas pienākums par konkrētu laikposmu attiecībā uz tiesību pārvaldības sabiedrību un provizoriski ir jāsamaksā summa, kas atbilst paziņotajam aizsargāto darbu kopiju skaitam (vispārīga sadarbība) vai aizsargāto darbu kopiju skaitam, kurš noteikts saskaņā ar standarta tabulu (standarta sadarbība).

B – *Iesniedzējtiesas paskaidrojumi*

62. Vispirms iesniedzējtiesa uzsver, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru taisnīga atlīdzība noteikti ir jāaprēķina, pamatojoties uz kritēriju par kaitējumu, kas aizsargāto darbu autoriem radies izņēmuma ieviešanas dēļ. Tomēr, norādījusi, ka Tiesa ir atzinusi, ka tikai ar šo ierīču spēju izgatavot kopijas pietiek, lai pamatotu taisnīgas atlīdzības piemērošanu, iesniedzējtiesa uzskata, ka joprojām paliek neatrisināts jautājums, kādā apmērā ir iespējams noteikt šādu atlīdzību, nepieļaujot patvaļību.

31 — Iesniedzējtiesas trešais prejudiciālais jautājums attiecas tieši uz šo taisnīgās atlīdzības saņēmēju dualitāti.

32 — Skat. *LDA* 60. pantu, uz kuru ir izdarīta atsauce Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta 1. panta 14. apakšpunktā, definējot proporcionālās atlīdzības parādnieku.

33 — Skat. Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta 15. pantu.

34 — Šie tarifi attiecīgi ir EUR 0,0251 un EUR 0,0151 par katru aizsargāta darbu kopiju, kas izgatavota ar tādu ierīču palīdzību, kuras izmanto izglītības vai publiska patapinājuma iestāde. Turklāt tos reizina ar divi attiecībā uz krāsu kopijām.

35 — Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta 11. pants. Šīs iestādes ir definētas šī Karaļa dekrēta 1. panta 16. un 17. apakšpunktā.

36 — Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta 12. pants.

37 — Skat. paskaidrojumus, kuri sniegti ziņojumā karalim, kas tika iesniegts pirms Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta, *Moniteur belge*, 29874. un 29895. lpp.

63. Turklāt tā norāda, ka, tā kā dalībvalstīm ir jāņem vērā visatbilstošākie kritēriji, lai noteiktu taisnīgas atlīdzības apmēru, paturot prātā, ka šī atlīdzības apmēra noteikšana nevar būt pilnīgi nesaistīta ar kaitējumu veidojošajiem elementiem, rodas jautājums par iespēju vai pienākumu dalībvalstīm neparedzēt nekādu atlīdzību, ja kaitējums ir minimāls.

64. Izvērtējot tālāk Beļģijas tiesību aktus, tā konstatē, ka tieši melnbaltās kopēšanas maksimālais ātrums minūtē ir ticis ņemts vērā kā visatbilstošākais kritērijs, nevis ierīces mērķis tikt izmantotai mājās vai komerciālos nolūkos vai ierīces tehniskās īpašības, piemēram, funkciju daudzveidība. Tā arī norāda, ka, lai gan attiecībā uz skeneriem fiksētā atlīdzība nevar pārsniegt zināmu cenas procentuālo daļu, jebkāda atsauce uz ierīču cenu ir izslēgta attiecībā uz citām ierīcēm, it īpaši attiecībā uz daudzfunkciju ierīcēm, kurām tiek piemērota vislielākā summa, kas var būt piemērojama.

65. No šiem apsvērumiem iesniedzējtiesa secina, ka var rasties jautājums, vai fiksētas atlīdzības iekasēšana par daudzfunkciju printeriem, ko maksā ražotāji, importētāji un pircēji un kam pieskaitīta proporcionālā atlīdzība, kuru maksā to lietotāji, nav lielāka par atlīdzību par kaitējumu, kas radies no šo printeru izmantošanas, un vai tā ir taisnīga, un vai ir nodrošināts taisnīgs līdzsvars starp autortiesību subjektu un aizsargāto objektu lietotāju tiesībām un interesēm.

C – *Analīze*

1) Par pieņemamību

66. Nav pārmērīgi jākavējas pie otrā prejudiciālā jautājuma pieņemamības, kuru apstrīd *Reprobel* un par kuru nerodas šaubas. Protams, pamatlieta galvenokārt attiecas uz daudzfunkciju printeru ražotājiem, kuriem šajā statusā ir jāmaksā tikai fiksētā atlīdzība, nevis proporcionālā atlīdzība. Tomēr iesniedzējtiesas otrais jautājums vienlaikus attiecas uz divām atlīdzībām, kuras tiek aplūkotas atsevišķi, un dubultas atlīdzības sistēmu kopumā.

2) Par lietas būtību

67. Vispirms ir jāatgādina, ka, ņemot vērā piemērojamo valsts tiesību aktu piemērošanas jomu, iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ Tiesai nav jāinterpretē Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta normas.

68. Tālāk ir jāatgādina, ka Tiesas judikatūra par Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto izņēmumu attiecībā uz privātu kopēšanu pēc analoģijas ir piemērojama tās pašas direktīvas 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētajam izņēmumam attiecībā uz reprogrāfiju, ievērojot Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 20. pantā paredzētās pamattiesības uz vienlīdzīgu attieksmi [38].

69. Šajā gadījumā no Tiesas judikatūras izriet, ka taisnīgas atlīdzības mērķis ir sniegt pienācīgu atlīdzību autortiesību subjektiem par viņu aizsargāto darbu reproducēšanu bez atļaujas, kā rezultātā tā ir uzskatāma par tāda kaitējuma atlīdzināšanu, kas šiem tiesību subjektiem radies šādas reproducēšanas rezultātā [39]. Tādējādi tā noteikti ir jāaprēķina, pamatojoties uz kritēriju par kaitējumu autortiesību subjektiem, kas radīts, ieviešot attiecīgo izņēmumu, proti, pamatlietā izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju [40].

38 — Spriedums *VG Wort* u.c. (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:426, 73. punkts).

39 — Skat. spriedumus *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 39. un 40. punkts), kā arī *VG Wort* u.c. (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:426, 75. punkts).

40 — Skat. spriedumus *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 42. punkts), kā arī *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 47. punkts).

70. Tāpat Tiesa ir nospriedusi, ka, tā kā Direktīvas 2001/29 tiesību normās nav tieši reglamentēts šis jautājums, dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, lai noteiktu šīs atlīdzības veidu, finansēšanas un iekasēšanas sīku procedūru un iespējamo apmēru [41].

71. It īpaši dalībvalstīm savā teritorijā ir jānosaka atbilstošākie kritēriji, lai Savienības tiesībās noteiktajās robežās nodrošinātu šīs direktīvas noteikumu ievērošanu, ņemot vērā katra gadījuma īpašos apstākļus [42]. Šajā ziņā ir jāprecizē, ka tas nenozīmē, ka dalībvalstīm no kritērijiem, kas turklāt ir nenoteikti, būtu "jāizvēlas" tie kritēriji, kuri ir visatbilstošākie, bet gan, ievērojot Direktīvas 2001/29 un, plašāk, Savienības tiesību mērķus, tām tikai ir jānosaka kritēriji, kurus tās uzskata par atbilstošiem.

72. Turklāt, lai gan Direktīvas 2001/29 tiesību normās nav tieši reglamentēts jautājums par taisnīgas atlīdzības parādnieku, kas nozīmē, ka dalībvalstīm arī šajā ziņā ir plaša rīcības brīvība [43], principā personai, kas ir radījusi šādu kaitējumu, proti, tai, kura ir veikusi aizsargāta darba reproducēšanu, iepriekš neprasot tiesību subjektam atļauju, ir pienākums atlīdzināt radušos kaitējumu, finansējot taisnīgu atlīdzību, kas ir jāizmaksā šim tiesību subjektam [44].

73. Tomēr Tiesa ir atzinusi, ka, pirmkārt, var būt praktiskas grūtības identificēt personas, kuras ar savām reproducēšanas darbībām ir radījušas kaitējumu ekskluzīvo reproducēšanas tiesību subjektiem, un tām noteikt pienākumu atlīdzināt šiem subjektiem radīto kaitējumu [45]. Tā ir uzsvērusi, ka, otrkārt, no katras lietošanas personiskām vajadzībām izrietošais kaitējums, aplūkojot atsevišķi, var izrādīties minimāls un tādēļ nerodas maksājumu saistības atbilstoši Direktīvas 2001/29 preambulas 35. apsvēruma pēdējam teikumam [46].

74. Līdz ar to tā ir atzinusi, ka dalībvalstis taisnīgas atlīdzības finansēšanai atbilstoši vienam vai otram izņēmumam drīkst paredzēt atlīdzību, kas jāmaksā nevis reproducēšanas iekārtu un ierīču lietotājiem, kuri veic aizsargātu darbu reproducēšanu, radot kaitējumu tiesību subjektiem, bet gan personām, kuru rīcībā tās ir un kuras tādējādi juridiski vai faktiski minētās iekārtas un ierīces nodod šo lietotāju rīcībā vai sniedz tiem reproducēšanas pakalpojumus [47].

75. Tomēr, lai nodrošinātu taisnīgu līdzsvaru, kas rodams starp ekskluzīvo reproducēšanas tiesību subjektu interesēm un iekārtu un ierīču lietotāju interesēm, šādai sistēmai vispirms ir jāļauj maksas maksātājiem šīs atlīdzības izmaksas iekļaut cenā par šo pašu iekārtu vai ierīču nodošanu lietotāju rīcībā vai sniegtā reproducēšanas pakalpojuma cenā, un tādējādi beigās šie lietotāji uzņemas visu

41 — Skat. Direktīvas 2001/29 preambulas 35. apsvērumu un spriedumus *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 37. punkts); *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 20. punkts), kā arī *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 20. punkts).

42 — Skat. spriedumu *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 21. un 22. punkts). Pēc analoģijas skat. arī spriedumu *VEWA* (C-271/10, EU:C:2011:442, 35. punkts).

43 — Saistībā ar izņēmumu attiecībā uz privātu kopēšanu skat. spriedumus *Stichting de Thuiskopie* (C-462/09, EU:C:2011:397, 23. punkts), kā arī *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 20. punkts); saistībā ar izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju – spriedumu *VG Wort* u.c. (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:426, 74. punkts).

44 — Skat. spriedumus *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 44. un 45. punkts); *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 23. punkts), kā arī *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254, 51. punkts).

45 — Skat. spriedumus *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 46. punkts); *Stichting de Thuiskopie* (C-462/09, EU:C:2011:397, 27. punkts); *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 24. punkts), kā arī *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 23. punkts).

46 — Skat. spriedumu *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 46. punkts).

47 — Saistībā ar izņēmumu attiecībā uz privātu kopēšanu skat. spriedumus *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 46. un 50. punkts); *Stichting de Thuiskopie* (C-462/09, EU:C:2011:397, 27. un 29. punkts); *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 24. punkts), kā arī *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 23. un 43. punkts); saistībā ar izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju – spriedumu *VG Wort* u.c. (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:426, 76. punkts).

atlīdzības maksu [48]. Tam vēl ir jābalstās uz vajadzīgo saikni starp atlīdzības piemērošanu minētajām iekārtām un ierīcēm un to lietošanu aizsargātu darbu reproducēšanai [49], kura var nozīmēt, ka ir jānodrošina tādas tiesības uz atlīdzības, kas, iespējams, ir samaksāta nepamatoti, atmaksu, kuras ir efektīvas un nepadara atmaksāšanu pārmērīgi sarežģītu [50].

76. Ņemot vērā šos precizējumus, ir jāsniedz atbilde uz iesniedzējtiesas uzdoto otro jautājumu, vispirms atsevišķi pašu par sevi izvērtējot fiksēto atlīdzību un proporcionālo atlīdzību un pēc tam izvērtējot taisnīgas atlīdzības sistēmu kopumā. Nevar tikt izslēgts, ka, aplūkojot atsevišķi, fiksētā atlīdzība un proporcionālā atlīdzība atbilst iepriekš atgādinātajām prasībām, bet, skatot tās kopā un kumulatīvi, tās ir nesamērīgas un izjauc "taisnīgo līdzsvaru", kas rodams starp ekskluzīvo reproducēšanas tiesību subjektu interesēm un reprogrāfijas iekārtu vai ierīču lietotāju interesēm.

77. Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka abas atlīdzības, kuru mērķis ir finansēt Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā prasīto taisnīgo atlīdzību, tomēr ir balstītas uz loģiku, kas būtiski atšķiras. Fiksētā atlīdzība, kas tiek iekasēta par reprogrāfijas iekārtām vai ierīcēm, ir balstīta uz iespējamā kaitējuma, kuru to izmantošana var radīt tiesību subjektiem, novērtējumu un tādējādi *ex ante* vērtējumu par to varbūtējo spēju radīt šādu kaitējumu. Savukārt proporcionālā atlīdzība, kas tiek iekasēta saistībā ar paziņoto aizsargāto darbu reprodukciju skaitu, ir balstīta uz tā reālā kaitējuma noteikšanu, kuru šīs pēdējās minētās rada tiesību subjektiem, un tādējādi uz faktiskā kaitējuma, kas radīts šiem tiesību subjektiem, apmēra *ex post* noteikšanu.

a) Par fiksēto atlīdzību

78. Fiksētajai atlīdzībai, kas ir ieviesta Beļģijas tiesību aktos, ir divas būtiskas iezīmes. Pirmkārt, to maksā vai nu reprogrāfijas iekārtu un ierīču, proti, tādu daudzfunkciju printeru kā pamatlietā aplūkotie, ražotāji vai to importētāji, vai arī pircēji, laižot tos apgrozībā. Otrkārt, tās apmērs tiek novērtēts, ņemot vērā iespējamo kaitējumu, kuru šo iekārtu un ierīču izmantošana aizsargātu darbu reproducēšanai var radīt tiesību subjektiem, proti, kaitējumu, kas pats tiek novērtēts atkarībā no to melnbaltās kopēšanas maksimālā ātruma minūtē.

79. Tādējādi fiksētās atlīdzības analīze parāda, ka tā galvenokārt ir paredzēta kā maksa par visu iekārtu un ierīču, ar kurām var reprografēt aizsargātos darbus, tirdzniecību un ka tā netieši tiek iekasēta no to pircējiem. Ir jānorāda, ka netiek apšaubīts, ka šo reprogrāfijas iekārtu un ierīču Kopienas ražotāji, importētāji un pircēji, kuri ir atzīti par fiksētās atlīdzības maksātājiem, var iekļaut atlīdzības summu mazumtirdzniecības cenā, un tādējādi galu galā to vienmēr maksātu tiešie pircēji, proti, vai nu personas, kas var šīs iekārtas un ierīces lietot, it īpaši aizsargātu darbu reproducēšanai, vai arī personas, kuras tās nodod šādām personām saistībā ar reprogrāfijas pakalpojumiem un kuras pašas var iekļaut fiksētās atlīdzības summu minēto pakalpojumu cenā.

80. Kā ir norādījusi Beļģijas valdība un Austrijas valdība, var uzskatīt, ka šādas fiksētas atlīdzības ieviešana ir pamatota ar objektīvu praktisku grūtību esamību, lai noteiktu personas, kuras veic aizsargātu darbu reprogrāfiju, un lai tām noteiktu pienākumu maksāt taisnīgu atlīdzību.

48 — Skat. saistībā ar izņēmumu attiecībā uz privātu kopēšanu spriedumus *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 46. un 49. punkts); *Stichting de Thuiskopie* (C-462/09, EU:C:2011:397, 27. un 28. punkts); *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 24. un 25. punkts), kā arī *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254, 52. punkts); saistībā ar izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju – spriedumu *VG Wort* u.c. (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:426, 76. un 77. punkts).

49 — Skat. saistībā ar izņēmumu attiecībā uz privātu kopēšanu spriedumu *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 28. un 33. punkts).

50 — Skat. spriedumu *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 30.–34. punkts).

81. Šajā ziņā ir jāuzsver, ka apstāklis, ka Beļģijas tiesību aktos ir paredzēta arī proporcionālā atlīdzība, kas tiek iekasēta par reprogrāfijas iekārtu un ierīču faktisko lietošanu, pats par sevi nevar būt pierādījums tam, ka fiksētas atlīdzības ieviešana būtu nepamatota, jo tas norādītu, ka nepastāv nekādas praktiskas grūtības iekasēt taisnīgu atlīdzību par aizsargātu darbu reprogrāfiju. Savukārt citāds ir jautājums par to, vai Beļģijas likumdevēja ieviestās taisnīgās atlīdzības sistēmas dualitāte, proti, fiksētās atlīdzības un proporcionālās atlīdzības apvienojums, atbilst Direktīvā 2001/29 paredzētajām taisnīga līdzsvara prasībām, ko es izvērtēšu turpinājumā.

82. Fiksētajai atlīdzībai, kas ir noteikta Beļģijas tiesību aktos, tomēr ir jānodrošina Direktīvā 2001/29 prasītais taisnīgais līdzsvars, kas nozīmē veikt trīskāršu pārbaudi.

83. Šis taisnīgais līdzsvars, pirmkārt, var tikt nodrošināts tikai tad, ja pastāv vajadzīgā saikne starp fiksētās atlīdzības piemērošanu saistībā ar reprogrāfijas iekārtām un ierīcēm un šo iekārtu un ierīču iespējamo izmantošanu aizsargātu darbu reproducēšanai.

84. Šajā lietā, tā kā fiksētā atlīdzība faktiski tiek iekasēta par visu to iekārtu un ierīču laišanu apgrozībā, kas var tikt izmantotas aizsargātu darbu reprogrāfijai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē, principā ir jāpieņem, ka šāda saikne ir pierādīta. Kā Tiesai ir bijusi iespēja uzsvērt citā kontekstā, attiecībā uz personām, kuras ir iegādājušās tādus daudzfunkciju printerus, kādi tiek aplūkoti pamatlietā, likumīgi var tikt uzskatīts, ka šīs personas tos izmanto pilnībā un tādējādi izmanto visas to iespējas, kas nozīmē, ka tikai ar spēju veikt reprogrāfiju pietiek, lai attaisnotu fiksētās atlīdzības piemērošanu [51].

85. Otrkārt, Direktīvā 2001/29 prasītais taisnīgais līdzsvars nozīmē izvērtēt arī to, vai ar dažādajiem fiksētās atlīdzības apmēriem, kuri ir noteikti Beļģijas tiesību aktos, tiek ievērotas Savienības tiesībās noteiktās robežas, it īpaši samērīguma princips.

86. Protams, kā ir atgādināts iepriekš, dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, it īpaši, lai noteiktu paredzētās taisnīgās atlīdzības apmēru atbilstoši izņēmumam attiecībā uz reprogrāfiju. Dalībvalstīm atstātā rīcības brīvība tomēr nav neierobežota. Tām ir jāizmanto atbilstoši kritēriji, ņemot vērā katra gadījuma īpašos apstākļus [52], un jānodrošina, lai to rīcības brīvības īstenošana negatīvi neietekmētu iekšējā tirgus darbību un tādējādi neapdraudētu Direktīvā 2001/29 izvirzītos mērķus [53]. Tā kā taisnīgajai atlīdzībai, tāpat tās pamatā esošajai sistēmai, ir jābūt saistītai ar tiesību subjektiem radīto kaitējumu izgatavoto reprodukciju dēļ, tās apmērs kompetentajām iestādēm principā ir jānosaka, ņemot vērā iekārtas vai ierīces spējas reproducēt aizsargātus darbus relatīvo nozīmīgumu [54].

87. Šajā lietā iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai attiecībā uz dažādajiem tarifiem, kuri ir noteikti Beļģijas tiesību aktos un ir pakļauti gradācijai atkarībā no kopētāju melnbaltās kopēšanas maksimālā ātruma minūtē un kuri daudzfunkciju printeru gadījumā var sasniegt trīskāršu to mazumtirdzniecības cenu, pastāv saprātīgs samērīgums ar iespējamo kaitējumu, ko rada šo ierīču tirdzniecība.

88. Šajā ziņā, kā ir norādījusi Beļģijas valdība, kritērijs par kopētāju melnbaltās kopēšanas ātrumu minūtē, ar kuru ir pamatoti dažādie fiksētās atlīdzības tarifi, patiešām ir kritērijs, kurš zināmā mērā objektīvi sniedz informāciju par šo kopētāju varbūtējo spēju radīt kaitējumu. Savukārt arī ir taisnība, ka iekārtas vai ierīces cena nav objektīvs elements, kas var sniegt informāciju par šo spēju.

51 — Pēc analoģijas par tādu datu nesēju nodošanu fizisku personu rīcībā, kuri var tikt izmantoti aizsargātu darbu reproducēšanai saistībā ar privātu kopēšanu, skat. spriedumus *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 54.–56. punkts); *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 41. un 42. punkts), kā arī *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 24. un 25. punkts).

52 — Skat. spriedumu *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 21. un 22. punkts).

53 — Skat. it īpaši Direktīvas 2001/29 preambulas 31. apsvērumu.

54 — Skat. spriedumu *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 21. un 27. punkts).

89. Tomēr tikpat patiesi ir tas, ka iespējamais kaitējums, kas izriet no tāda daudzfunkciju printera kā tie, kuri tiek aplūkoti pamatlietā, iegādes, ko ir veikusi fiziska persona personiskai lietošanai, nekādi nav salīdzināms ar iespējamo kaitējumu, kas izriet no tāda paša printera iegādes, kuru veic juridiska persona, piemēram, publiska bibliotēka, lai to izmantotu tās personāls vai, vēl *a fortiori*, lai to nodotu sabiedrības rīcībā. Tāpat attiecībā uz salīdzināmo kopēšanas ātrumu daudzfunkciju printera varbūtējā spēja radīt kaitējumu, ņemot vērā tieši tā funkciju daudzveidību un pielietojumu dažādību, nekādi nav salīdzināma ar iekārtas, kas īpaši paredzēta kopiju masveida ražošanai, varbūtējo spēju radīt kaitējumu.

90. Tādējādi Direktīvā 2001/29 prasītais taisnīgais līdzsvars, kas nozīmē, ka fiksētās atlīdzības apmērs nav pilnībā nesaistīts ar tiesību subjektiem radītā kaitējuma veidojošajiem elementiem [55], neapšaubāmi būtu labāk nodrošināts, ja papildus kritērijam par kopēšanas ātrumu tiktu ņemti vērā citi objektīvi izvērtējami elementi, piemēram, apgrozībā laisto iekārtu vai ierīču raksturs vai lietošanas mērķis, kuri tieši ir minēti, bet kurus Beļģijas valdība ir noraidījusi savos apsvērumos.

91. Likumdevēja vērtējumam par reprogrāfijas iekārtu un ierīču varbūtējo spēju radīt kaitējumu vismaz būtu jābalstās uz citiem objektīviem un atjauninātiem elementiem, it īpaši statistikas datiem, kas var pierādīt zināmu saistību starp dažādiem fiksētās atlīdzības tarifiem un katra veida iekārtu un ierīču iespējamā kaitējuma nozīmīgumu.

92. Šajā ziņā var tikt norādīts, ka daudzfunkciju printeriem, ar kuriem var izgatavot 20–39 melnbaltas kopijas minūtē, piemērotais tarifs, proti, EUR 195,60, kas ir saistīts ar proporcionālās atlīdzības tarifu, kuru par katru aizsargāta darba kopiju piemēro personai, kas ir sadarbojusies, proti, EUR 0,0201, būtu pielīdzināms 9731 aizsargātu darbu kopijas izgatavošanai. Beļģijas valdība nav sniegusi nevienu precīzu norādi, kas var "apliecināt" reālo iespēju par to, ka daudzfunkciju printera izmantošana, ko īsteno fiziska persona savai personiskai lietošanai, varētu radīt šāda nozīmīguma kaitējumu.

93. Šajā lietā ir jāuzsver, ka Beļģijas valdība ir norādījusi, ka fiksētās atlīdzības ieviešana balstījās uz iepriekšējiem pētījumiem, par kuriem tika norādīta informācija ziņojumā karalim, kas tika iesniegts pirms Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta. Šajā lietā minētajā ziņojumā ir sniegti daži tā laika statistikas dati par dažādu veidu reprogrāfijas iekārtām un ierīcēm, par kurām ir maksājama fiksētā atlīdzība, nošķirot kopētājus, faksa aparātus, pavairošanas mašīnas un ofseta iespiedmašīnas, par katru veidu norādot izmantoto ierīču skaitu, to vidējo pārdošanas cenu un kopiju skaitu, kādu ar tām var izgatavot. Turklāt tajā ir precizēts, ka "fiksētās atlīdzības apmērs ir pielāgots ierīces faktiskajai izmantošanai tirgū", pamatojoties galvenokārt uz "ražotāju pārstāvju sniegto informāciju". Tomēr šī ierīces izmantošanas ņemšana vērā izpaužas vienīgi kā kopētāju klasifikācija septiņās kategorijās, kas ir definētas atkarībā no melnbaltās kopēšanas ātruma minūtē.

94. Turklāt Tiesas rīcībā nav pētījumu, kuri, piemērojot Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta 26. panta 1. punktu, periodiski bija jāliek veikt tiesību pārvaldības sabiedrībai un kuros bija jāapkopo zināms skaits precīzas statistikas informācijas, it īpaši saistībā ar izgatavoto aizsargāto darbu kopiju daudzumu un to sadalījumu pēc darbības nozares.

95. Katrā ziņā iesniedzējtiesai tomēr ir jāizvērtē visi lietas apstākļi. Vispirms tai ir jāizvērtē tā kritērija atbilstība, kuru ir definējis likumdevējs, lai noteiktu fiksētās atlīdzības tarifu, un no tā ir jāizdara secinājumi. Pēc tam tai ir jāizvērtē, vai dažādie fiksētās atlīdzības tarifi var tikt uzskatīti pa tādiem, kuri ir samērīgi saistībā ar tiesību subjektiem radītā iespējamā kaitējuma nozīmīgumu, laižot apgrozībā tādus daudzfunkciju printerus kā pamatlietā aplūkotie.

55 — Pārņemot Tiesas izmantoto formulējumu saistībā ar 5. panta 1. punktu Padomes 1992. gada 19. novembra Direktīvā 92/100/EEK par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā (OV L 346, 61. lpp.); skat. spriedumu *VEWA* (C-271/10, EU:C:2011:442, 37. punkts).

96. Visbeidzot, treškārt, Tiesas judikatūrā noteiktais taisnīgais līdzsvars prasa izvērtēt, vai fiksētā atlīdzība katrā ziņā ir jāpapildina ar iespēju saņemt fiksētās atlīdzības, kas, iespējams, ir samaksāta nepamatoti, atmaksu [56].

97. Šajā ziņā ir jānorāda, ka līdz šim Tiesa ir paredzējusi šādu prasību par atmaksāšanu tikai ļoti īpašā kontekstā, proti, šajā gadījumā tās maksas kontekstā, kas ir iekasēta par reproducēšanas datu nesēju pārdošanu atbilstoši Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētajam izņēmumam attiecībā uz privātu kopēšanu. Tomēr situācija pamatlietā nav pilnībā pielīdzināma situācijai, kas tika aplūkota lietā *Amazon.com International Sales* u.c.

98. Protams, tāpat kā reproducēšanas datu nesējiem, kas tika aplūkoti šajā pēdējā minētajā lietā, daudzfunkciju printeriem jau pēc to būtības ir ļoti dažādi pielietojumi, no kuriem atsevišķi, piemēram, personīgu dokumentu drukāšana, pilnīgi nav saistīti ar aizsargātu darbu reprogrāfiju. Līdz ar to prasīt personām, kuras šādus daudzfunkciju printerus izmanto vienīgi mērķiem, kas nav saistīti ar aizsargātu darbu reproducēšanu, lai tās maksātu šādu atlīdzību, būtu pretrunā Direktīvā 2001/29 paredzētajam taisnīgajam līdzsvaram.

99. Tomēr ir arī jāpatur prātā, ka izņēmuma attiecībā uz privātu kopēšanu piemērojamība *ratione personae*, kā tas ir atgādināts saistībā ar pirmā prejudiciālā jautājuma pārbaudi, ir ierobežotāka nekā izņēmuma attiecībā uz reprogrāfiju piemērojamība *ratione personae*. Izņēmumu attiecībā uz privātu kopēšanu izmanto tikai fiziskas personas, kuras vēlas izgatavot aizsargātu darbu kopijas privātiem mērķiem, un tādējādi ir relatīvi vienkārši ieviest sistēmu attiecībā uz maksu par privātu kopēšanu saistībā ar visiem datu nesējiem, kura ir papildināta ar mehānismu, kas ļauj saņemt atmaksu personām, kuras to likumīgi ir prasījušas.

100. Savukārt par aizsargātu darbu reproducēšanu atbilstoši izņēmumam attiecībā uz reprogrāfiju principā ir maksājama taisnīga atlīdzība neatkarīgi no personas, kas to veic. Kā ir norādījusi Austrijas valdība, daudzfunkciju printeru izmantošanas aizsargātu darbu reproducēšanai kontrole attiecībā uz katru fizisku vai juridisku personu, kura ir veikusi pirkumu, ir saistīta ar ievērojamām praktiskām grūtībām, kuras tieši ir tās, kas pamato pašu fiksētās atlīdzības pieļaujamību.

101. Līdz ar to apstāklis, ka fiksētā atlīdzība nav papildināta ar atmaksas mehānismu, pats par sevi nevar tikt uzskatīts par tādu, kas apdraud Direktīvā 2001/29 prasīto taisnīgo līdzsvaru. Savukārt pavisam citāds ir jautājums, vai fiksētās atlīdzības atmaksas mehānisma neesamība attiecībā uz personām, kurām ir jāmaksā proporcionālā atlīdzība, var apdraudēt minēto līdzsvaru, un tas ir jautājums, kuru es izvērtēšu turpinājumā.

b) Par proporcionālo atlīdzību

102. Proporcionālā atlīdzība, kas ir ieviesta Beļģijas tiesību aktos, galvenokārt ir paredzēta kā maksa par visu tādu iekārtu un ierīču faktisku lietošanu vai izmantošanu kā daudzfunkciju printeri pamatlietā, ar kurām var reprografēt aizsargātus darbus, un tās apmērs principā tiek noteikts, ņemot vērā reālo kaitējumu, ko šī lietošana vai izmantošana faktiski ir radījusi tiesību subjektiem. To vai nu tieši maksā reprogrāfijas iekārtu un ierīču pircēji/lietotāji, kuri veic aizsargātu darbu reproducēšanu, vai arī to uz šīm pēdējām minētajām pārnes personas, kas to rīcībā nodod šādas iekārtas un ierīces. Turklāt tās apmērs beigās tiek noteikts, pamatojoties uz pašu reprogrāfijas iekārtu un ierīču lietotāju paziņojumiem, proti, uz paziņojumu, kurā ir precizēts izgatavoto aizsargāto darbu kopiju skaits konkrētā laikposmā vai kurā ir sniegtas nepieciešamās norādes šajā ziņā.

56 — Skat. spriedumu *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 30.–32. punkts).

103. Tātad sākotnēji var tikt uzskatīts, ka, tādējādi tieši vai netieši proporcionālo atlīdzību attiecinot uz reprogrāfijas iekārtu vai ierīču lietotājiem proporcionāli to izgatavoto aizsargāto darbu reprodukciju skaitam, Beļģijas tiesību aktos ir nodrošināta Direktīvā 2001/29 paredzētās atlīdzības taisnīga iekasēšana gan attiecībā uz tiesību subjektiem, gan attiecībā uz šiem lietotājiem un ka tā tādējādi atbilst šajā direktīvā noteiktajām taisnīga līdzsvara prasībām.

104. Tomēr ir jāuzsver, ka attiecībā uz proporcionālās atlīdzības piemērojamību *ratione personae* pastāv domstarpības starp lietas dalībniekiem. Beļģijas valdība norāda, ka to nemaksā privātpersonas, kas ir reprogrāfijas iekārtu un ierīču lietotājas, taču nesniedzot elementus, kuri pamato apgalvojumu, kas neizriet no Beļģijas tiesību aktiem. Tiesas sēdē *Reprobel* apstiprināja, ka proporcionālā atlīdzība tiekot pieprasīta tikai no lielajiem lietotājiem vai *copy shops* [kopēšanas pakalpojumu centriem], proti, no profesionāļiem, kas lielā mērā izmanto kopēšanu, precizējot, ka tās iekasēšana no privātpersonām būtu neiespējama gan praktiski, gan arī juridiski, jo uzraudzība, ko tā ietvertu, būtu pretrunā tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību. Savukārt *Epson* uzskata, ka tā būtu piemērojama neatkarīgi no lietotāja vai reproducēšanas mērķiem.

105. Šajā ziņā ir jānorāda, ka Tiesai nav jāinterpretē valsts tiesības un tādējādi tā var tikai norādīt, lai iesniedzējtiesa pati izvērtē šo jautājumu, precizējot, ka, ņemot vērā rīcības brīvību, kas dalībvalstīm ir piešķirta, lai noteiktu taisnīgās atlīdzības parādniekus, secinājumam, kuru šajā ziņā tā izdarīs, būtu jāietekmē tikai vērtējums par fiksētās atlīdzības un proporcionālās atlīdzības apvienojuma saderību ar Direktīvas 2001/29 prasībām.

106. Tomēr uzmanība galvenokārt ir jāpievērš proporcionālās atlīdzības apmēra, kas atšķiras atkarībā no lietotāja sadarbības, noteikšanas kārtībai. *Epson* un Komisija it īpaši norāda, ka šī sadarbība neesot saistīta ar kaitējumu un tādējādi proporcionālā atlīdzība esot nesamērīga un izjaucot taisnīgo līdzsvaru, kas ir prasīts Direktīvā 2001/29.

107. Šajā ziņā jau atkal ir jāatgādina, ka dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, lai noteiktu gan taisnīgas atlīdzības apmēru, gan tās iekasēšanas kārtību. Tomēr proporcionālās atlīdzības parādniekiem piemērotā tarifa atšķirībai atkarībā no tā, vai viņi sadarbojas vai nesadarbojas tās iekasēšanā, ir jābūt pamatotai ar kritēriju, kas ir objektīvs, saprātīgs un samērīgs ar sasniedzamo mērķi.

108. Šajā lietā proporcionālā atlīdzība, kuras mērķis ir finansēt Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto taisnīgo atlīdzību, ir balstīta uz aizsargāto darbu kopiju skaita noteikšanu, kuras, kā pierādīts, ir izgatavojuši reprogrāfijas iekārtu un ierīču lietotāji noteiktā laikposmā, un tādējādi ļoti cieši ir saistīta ar šo pēdējo minēto sadarbību.

109. Ņemot vērā pielāgošanas mērķi un līdzekļus, ko var likumīgi īstenot, lai sasniegtu minēto mērķi, kā arī izmaksas, kuras šī īstenošana var izraisīt, nešķiet, ka proporcionālās atlīdzības apmēra, kāds tiek iekasēts par katru reprodukciju atkarībā no minēto lietotāju sadarbības, pielāgošana pati par sevi būtu pilnīgi patvaļīga vai acīmredzami nesaprātīga.

110. Beļģijas valdība tomēr nav sniegusi nevienu paskaidrojumu par elementiem, kas var pamatot atšķirību, kura var būt pat divkārša, starp piemērotajiem apmēriem. Nekas nedz *LDA*, nedz Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrētā, nedz arī ziņojumā Karalim, kas tika iesniegts pirms šī dekrēta, it īpaši nepierāda, ka šī atšķirība būtu objektīvi pamatota ar papildu izmaksām, kuras ir saistītas ar proporcionālās atlīdzības iekasēšanu parādnieka nesadarbošanās gadījumā, uz ko tomēr ir norādījusi *Conseil d'État* [Valsts Padome] savā 1997. gada 9. jūlija atzinumā par projektu Karaļa dekrētam, kurš galu galā tika pieņemts 1997. gada 30. oktobrī [57].

57 — Skat. 6. panta komentāru, 1997. gada 7. novembra *Moniteur belge*, 29910. lpp.

111. Tomēr tieši iesniedzējtiesai, ņemot vērā Beļģijas valdības vajadzības gadījumā sniegtos paskaidrojumus, ir jāizvērtē, vai šī apmēra atšķirība ir objektīvi pamatota un samērīga ar sasniedzamo mērķi.

c) Par dubultas atlīdzības sistēmu kopumā

112. Atliek izvērtēt jautājumu, vai Direktīva 2001/29 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj dubultu fiksētās atlīdzības un proporcionālās atlīdzības sistēmu, ko ir ieviesis Beļģijas likumdevējs. Precīzāk, ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā Direktīvā 2001/29 paredzētās taisnīga līdzsvara prasības, var uzskatīt par likumīgu tādas proporcionālas atlīdzības kumulatīvu iekasēšanu no personām, kuras izmanto reprogrāfijas iekārtu vai ierīci, kas tiek aprēķināta atkarībā no aizsargātu darbu kopiju skaita, kuras tās faktiski ir izgatavojušas noteiktā laikposmā, un kam tādējādi ir jākompensē kaitējums, kas reāli un faktiski ir nodarīts tiesību subjektiem, lai gan šīs pašas personas, kā tiek uzskatīts, tieši vai netieši jau ir samaksājušas fiksēto atlīdzību, kas ir iekasēta izmantotās iekārtas vai ierīces iegādes brīdī.

113. Šajā ziņā uzreiz ir jāatgādina, kā izriet no iepriekš minētājiem apsvērumiem, ka, ciktāl gan uz iekasēšanas kārtību, gan uz taisnīgās atlīdzības apmēru attiecas dalībvalstu rīcības brīvība, tās principā drīkst finansēt taisnīgu atlīdzību atbilstoši izņēmumam attiecībā uz reprogrāfiju, iekasējot vai nu fiksēto atlīdzību, vai arī proporcionālo atlīdzību, ja vien tās neapdraud taisnīgu līdzsvaru starp ekskluzīvo reproducēšanas tiesību subjektu interesēm un reprogrāfijas iekārtu vai ierīču lietotāju interesēm, kas prasīts Direktīvā 2001/29.

114. Turpretim, ņemot vērā Direktīvā 2001/29 paredzētās taisnīga līdzsvara prasības, principā nav pieļaujama fiksētās atlīdzības par reprogrāfijas iekārtas vai ierīces iegādi un proporcionālas atlīdzības par šīs iekārtas vai šīs ierīces faktisku izmantošanu aizsargātu darbu reproducēšanai kumulatīva iekasēšana no vienas un tās pašas personas [58].

115. Proti, tā kā Beļģijas tiesību aktos ir paredzēts iekasēt proporcionālo atlīdzību, kas, kā tiek uzskatīts, atbilst reālajam kaitējumam, kurš tiesību subjektiem ir radies saistībā ar reprogrāfijas iekārtu un ierīču faktisku izmantošanu aizsargāto darbu reproducēšanai, papildu fiksētās atlīdzības, kas atbilst iespējamajam kaitējumam, kurš tiesību subjektiem, kā tiek uzskatīts, ir radies šo pašu iekārtu un ierīču tirdzniecības dēļ, iekasēšana no vienas un tās pašas personas principā nevar tikt uzskatīta par tādu, kura atbilst Direktīvā 2001/29 paredzētajām taisnīga līdzsvara prasībām.

116. Kaut arī ir taisnība, kā tas jau vairākkārt tika uzsvērts [59], ka dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, lai noteiktu Direktīvā 2001/29 paredzētās taisnīgās atlīdzības formu, finansēšanas kārtību un iespējamo apmēru, tām atzītās rīcības brīvības īstenošana nav neierobežota un tai katrā ziņā ir jānodrošina minētajā direktīvā paredzētā taisnīgā līdzsvara ievērošana. Valsts likumdevējs nevar minēto brīvību īstenot, neievērojot nediskriminācijas principu vai rīkojoties patvaļīgi. Zināmos apstākļos personām, kas aizsargātu darbu reproducēšanai izmanto reprogrāfijas iekārtas vai ierīces, kuras tās ir iegādājušās, nosakot pienākumu vēlāk, neveicot citus piesardzības pasākumus, maksāt fiksētu atlīdzību un proporcionālu atlīdzību, Beļģijas likumdevējs bez pamatojuma izjauc taisnīgu līdzsvaru, kas tam ir jāsaglabā starp autortiesību subjektu tiesībām un interesēm un minēto personu tiesībām un interesēm.

58 — Turklāt šajā ziņā jānorāda, ka Beļģijas valdība nav izvirzījusi nevienu elementu, kas var objektīvi pamatot to, ka vienīgi juridiskām personām ir jāveic fiksētās atlīdzības un proporcionālās atlīdzības kumulatīvais maksājums atšķirībā no fiziskām personām, kurām neesot noteikts pienākums maksāt proporcionālo atlīdzību.

59 — It īpaši skat. šo secinājumu 38. un 70. punktu.

117. Galu galā šī proporcionālā atlīdzība, kas labāk nodrošina Direktīvā 2001/29 paredzēto taisnīgo līdzsvaru, ciktāl tā ir noteikta atkarībā no principā reālā faktiski nodarītā kaitējuma tiesību subjektam, var tikt iekasēta tikai ar nosacījumu, ka ir pierādīts, ka tās apmērs ir noteikts, faktiski ņemot vērā jau samaksāto fiksēto atlīdzību, vai ar nosacījumu, ka tās parādnieks var saņemt vai nu fiksētās atlīdzības, kuru viņš tieši ir samaksājis vienlaikus vai *a posteriori* izmantotās reprogrāfijas iekārtas vai ierīces pirkšanas brīdī, atmaksu, vai arī atskaitījumu no tās summas, kuru viņš netieši ir samaksājis saskaņā ar šo fiksēto atlīdzību.

118. Jebkurš pretējs risinājums gandrīz noteikti nozīmētu, ka vienai un tai pašai personai būtu divkārši jāfinansē Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā prasītā taisnīgā atlīdzība, kas nebūtu atbilstoši šajā direktīvā paredzētajam taisnīgajam līdzsvaram. Nav apgalvots un nekas lietas materiālos neļauj Tiesai konstatēt, ka tādi Beļģijas tiesību akti kā pamatlietā aplūkotie atbilstu vienam vai otram no šiem nosacījumiem. Tomēr šajā ziņā vajadzīgās pārbaudes ir jāveic iesniedzējtiesai un tai arī jāizdara no tām izrietošie secinājumi.

d) Secinājumi

119. Iepriekš minētie apsvērumi man liek izdarīt trīs šādus secinājumus.

120. Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas principā pieļauj tādus valsts tiesību aktus, kādi tiek aplūkoti pamatlietā, kuros, lai finansētu taisnīgu atlīdzību, kas saskaņā ar šo tiesību normu ir maksājama atbilstoši izņēmumam attiecībā uz reprogrāfiju, ir paredzēts, ka par reprogrāfijas iekārtu un ierīču laišanu apgrozībā no to ražotājiem, importētājiem vai pircējiem tiek iekasēta fiksētā atlīdzība, ja vien, pirmkārt, tā tiek iekasēta saskanīgi un nediskriminējoši, otrkārt, šie pēdējie minētie summu, kas viņiem ir jāmaksā, var pārnest uz šo iekārtu un ierīču lietotājiem un, treškārt, tās apmērs ir samērīgi saistīts ar iespējamā kaitējuma, kuru šī laišana apgrozībā var radīt tiesību subjektiem, nozīmīgumu, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

121. Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas principā pieļauj tādus valsts tiesību aktus, kādi tiek aplūkoti pamatlietā, kuros, lai finansētu taisnīgu atlīdzību, kas saskaņā ar šo tiesību normu ir maksājama atbilstoši izņēmumam attiecībā uz reprogrāfiju, ir paredzēts, ka no fiziskām vai juridiskām personām, kuras izmanto reprogrāfijas iekārtas un ierīces aizsargātu darbu reproducēšanai, vai, ja šīs personas ir atbrīvotas no šī pienākuma, no tām personām, kuras šādas iekārtas un ierīces nodod citas personas rīcībā, tiek iekasēta proporcionālā atlīdzība, kas ir noteikta, reizinot izgatavoto reprodukciju skaitu ar vienu vai vairākiem tarifiem, ja vien, pirmkārt, šī atlīdzība tiek iekasēta saskanīgi un nediskriminējoši un, otrkārt, piemēroto tarifu diferenciācija ir balstīta uz objektīviem, pamatotiem un samērīgiem kritērijiem, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

122. Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādus valsts tiesību aktus, kādi tiek aplūkotie pamatlietā, kuros, lai finansētu taisnīgu atlīdzību, kas ir maksājama atbilstoši tajā noteiktajam izņēmumam attiecībā uz reprogrāfiju, ir paredzēts, ka no vienas un tās pašas personas secīgi un kumulatīvi tiek iekasēta fiksētā atlīdzība par reprogrāfijas iekārtas vai ierīces iegādi un pēc tam proporcionālā atlīdzība par tās izmantošanu aizsargāto darbu reproducēšanai, proporcionālās atlīdzības ietvaros faktiski neņemot vērā apmēru, kas samaksāts saistībā ar fiksēto atlīdzību, vai šai personai neparedzot iespēju saņemt samaksātās fiksētās atlīdzības atmaksu vai atskaitījumu no tās.

VI – **Par atlīdzības saņēmējiem (trešais jautājums)**

123. Ar savu trešo jautājumu iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ļauj dalībvalstīm pusi no šajā tiesību normā paredzētās taisnīgās atlīdzības piešķirt autoru radīto darbu izdevējiem, neparedzot izdevējiem pienākumu kaut vai netieši nodrošināt, ka autori saņem daļu no šīs atlīdzības.

124. Saskaņā ar Direktīvas 2001/29 2. panta a) punktu vienīgi autoriem attiecībā uz viņu darbiem ir paredzētas ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt tiešu vai netiešu, īslaicīgu vai pastāvīgu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, pilnībā vai daļēji.

125. Tādējādi izdevēji nav norādīti starp ekskluzīvo reproducēšanas tiesību subjektiem, kuri ir aizsargāti ar Direktīvu 2001/29, atšķirībā, piemēram, no skaņu ierakstu producentiem vai filmu pirmo fiksāciju producentiem, kuri attiecīgi ir norādīti šīs direktīvas 2. panta c) un d) punktā un kuru ieguldījumi, kas ir vajadzīgi, lai izgatavotu produktus, piemēram, skaņu ierakstus, filmas vai multimediju produktus, tiek uzskatīti par ievērojamiem un tādējādi var pamatot pienācīgu tiesisko aizsardzību [60].

126. Ir arī jānorāda, ka Direktīvas 2001/29 4. pantā vienīgi autoriem ir paredzētas ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt jebkādā veidā publiski izplatīt viņu darbu oriģinālus vai kopijas, tos pārdodot vai kā citādi.

127. Līdz ar to izdevēji saskaņā ar izņēmumiem attiecībā uz minētajām ekskluzīvajām reproducēšanas tiesībām, kuri ir paredzēti Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā, principā nevar būt tās taisnīgās atlīdzības saņēmēji, kas ir jāizmaksā tikai minētās direktīvas 2. pantā norādītajiem tiesību subjektiem, vai vismaz labums no tās ir jāgūst tikai šiem pēdējiem minētajiem vai to tiesību pārņēmējiem.

128. Proti, Tiesa ir nospriedusi, ka Direktīvā 2001/29 nav noteikts pienākums dalībvalstīm izmaksāt tiesību subjektiem vai to tiesību pārņēmējiem visu taisnīgo atlīdzību naudā un arī nav aizliegts šīm dalībvalstīm, īstenojot savu plašo rīcības brīvību, paredzēt taisnīgas atlīdzības daļas samaksu netiešas atlīdzības formā ar viņiem izveidotu sociālu un kultūras iestāžu starpniecību, tomēr ar nosacījumu, ka minētie tiesību subjekti patiešām gūst labumu no šīm iestādēm un ka šo iestāžu darbības noteikumi nav diskriminējoši [61].

129. Šāda taisnīgas atlīdzības netiešas saņemšanas sistēma atbilst vienam no Direktīvā 2001/29 paredzētajiem pienācīgas intelektuālā īpašuma tiesību tiesiskās aizsardzības mērķiem, kas – kā izriet no tās preambulas 10. un 11. apsvēruma – ir nodrošināt to, lai Eiropas kultūras jaunrade producēšanai saņemtu vajadzīgos resursus, kas ļautu turpināt radošo un mākslinieciško darbību, kā arī aizsargāt mākslas darbu radītāju un izpildītāju neatkarību un cieņu [62].

130. Tomēr izdevēji nekādi nav pielīdzināmi sociālajām un kultūras iestādēm, kuras ir izveidotas autoriem, un nekādi nav apgalvots, ne arī *a fortiori* pierādīts, ka galu galā autori patiešām gūst labumu no izdevējiem izmaksātās atlīdzības.

131. Līdz ar to Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka dalībvalstis šajā tiesību normā paredzētās taisnīgās atlīdzības daļu piešķir autoru radīto darbu izdevējiem, neparedzot izdevējiem pienākumu kaut vai netieši nodrošināt, ka autori saņem šo daļu.

60 — Skat. Direktīvas 2001/29 preambulas 10. apsvērumu.

61 — Skat. spriedumu *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 49., 50. un 53. punkts).

62 — Turpat, 52. punkts.

132. Tomēr atbilstoši Beļģijas valdības un *Reprobel* paskaidrojumiem atlīdzība, kas tiek izmaksāta izdevējiem, esot *sui generis* atlīdzība, kuru Direktīvas 2001/29 ietvaros esot ieviesis Beļģijas likumdevējs īpašas kultūras politikas dēļ.

133. Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka Beļģijas valdība nekādi neapgalvo, ka uz šo taisnīgo atlīdzību *sui generis* attiektos Direktīvas 2001/29 preambulas 36. apsvērums [63] un ka tā atlīdzinātu, piemēram, kaitējumu, ko rada šīs direktīvas 5. panta 2. punkta c) apakšpunktā paredzētā "īpašā reproducēšana, ko veic publiskās bibliotēkas, izglītības iestādes vai muzeji, vai arhīvi, un no kuras negūst tiešu vai netiešu ekonomisku vai komerciālu labumu".

134. Vēl ir jāuzsver, ka Beļģijas tiesību aktu interpretācija, kuru tādējādi aizstāv *Reprobel* un Beļģijas valdība un kura neizriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, galvenokārt ir balstīta uz Karaļa 1997. gada 30. oktobra dekrēta sagatavošanas darbiem. Ziņojumā karalim, kas tika iesniegts pirms šī karaļa dekrēta [64], 2.1. punktā ir norādīts, ka sākotnējie tiesību uz atlīdzību subjekti ir autori un izdevēji, un autors *LDA* 6. panta pirmajā daļā ir definēts kā fiziska persona, kas rada darbu. Tajā arī ir precizēts, ka, lai gan *LDA* nav definēts izdevējs, tajā tam ir atzītas tiesības uz atlīdzību *ab initio*, kuras nevar tikt pielīdzinātas autortiesībām.

135. Var tikt arī norādīts, ka savukārt *Conseil d'État* savā 1997. gada 9. jūlija atzinumā par projektu Karaļa dekrētam, kurš galu galā tika pieņemts 1997. gada 30. oktobrī, ir tikai norādījusi, ka *LDA* 59. pantā paredzētā atlīdzība, kas maksājama aizsargāto darbu reproducēšanas dēļ, ir jāizmaksā autoriem un izdevējiem, kuru darbi faktiski ir tikuši reproducēti, un vienādā apmērā ir jāpiešķir autoriem un izdevējiem saskaņā ar *LDA* 61. panta trešo daļu.

136. Tādējādi Beļģijas likumdevējs, izmantojot *LDA* 59.–61. pantu, pirmkārt, par labu autoriem ir ieviesis Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto taisnīgo atlīdzību un, otrkārt, par labu izdevējiem ir ieviesis īpašu atlīdzību, un abas atlīdzības tiek iekasētas vienlaikus un saskaņā ar tādu pašu kārtību.

137. Ņemot vērā šos apgalvojumus, ir jāatgādina, ka prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā Tiesai nav ne jāinterpretē valsts tiesības, ne arī *a fortiori* jāizvērtē pašas dalībvalsts valsts tiesību interpretācijas patiesums. Tādēļ iesniedzējtiesai ir jānosaka, vai valsts tiesību aktos ir pareizi ieviesta atlīdzība izdevējiem, kura atšķiras no taisnīgās atlīdzības, kas ir izmaksājama autoriem, piemērojot Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

138. No šāda aspekta ir jāuzskata, ka iesniedzējtiesas trešais jautājums ir par to, vai Direktīva 2001/29 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj, ka dalībvalstis savu noteikumu ietvaros ievieš tādu īpašu atlīdzību, kāda tiek aplūkota pamatlietā, par labu aizsargāto darbu izdevējiem.

139. Es uzskatu, ka uz šo jautājumu principā ir jāsniedz noraidoša atbilde, tomēr norādot vienu precizējumu.

140. Proti, Direktīvā 2001/29 – kā ir precizēts pašā tās nosaukumā – ir saskaņoti tikai daži autortiesību un blakustiesību aspekti, un tajā nav ietverta neviena tiesību norma, kas liegtu dalībvalstīm tiesības ieviest tādu īpašu atlīdzību par labu izdevējiem, kāda tiek aplūkota pamatlietā, kura ir paredzēta, lai atlīdzinātu kaitējumu, kas ir radies izdevējiem reprogrāfijas iekārtu un ierīču tirdzniecības un izmantošanas dēļ.

63 — Šajā apsvērumā ir precizēts, ka "dalībvalstis var paredzēt taisnīgu atlīdzību tiesību subjektiem, arī piemērojot izvēles noteikumus attiecībā uz izņēmumiem vai ierobežojumiem, kas neparedz attiecīgo atlīdzību".

64 — Skat. II sadaļu – Uzņēmējdarbības licences mehānisms, 2.1. punkts, 29878. lpp.

141. Citādi, iespējams, varētu būt tikai gadījumā, ja tiktu pierādīts, ka šīs īpašās atlīdzības ieviešana par labu izdevējiem negatīvi ietekmē taisnīgo atlīdzību, kas ir izmaksājama autoriem atbilstoši Direktīvai 2001/29. Tā kā ir atgādināts, ka dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, it īpaši, lai noteiktu Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā paredzētās taisnīgās atlīdzības apmēru, ir jānorāda, ka no lietas materiāliem neizriet un nav apgalvots, ka atlīdzības izdevējiem iekasēšana un maksāšana notiek uz autoriem izmaksājamās taisnīgās atlīdzības rēķina.

142. Tomēr šajā ziņā vajadzīgās pārbaudes ir jāveic iesniedzējtiesai.

143. Līdz ar to Direktīva 2001/29 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā pieļauj to, ka dalībvalstis ievieš īpašu atlīdzību par labu izdevējiem, kura ir paredzēta, lai kompensētu kaitējumu, kas izdevējiem ir nodarīts reprogrāfijas iekārtu un ierīču tirdzniecības un izmantošanas dēļ, ja vien šīs atlīdzības iekasēšana un maksāšana nenotiek uz taisnīgās atlīdzības rēķina, kura ir izmaksājama autoriem, piemērojot Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu. Šajā ziņā vajadzīgās pārbaudes ir jāveic iesniedzējtiesai.

VII – **Par taisnīgas atlīdzības iekasēšanu saistībā ar nošu rakstiem (ceturtais jautājums)**

144. Ar savu ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā Tiesai, vai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas atļauj dalībvalstīm ieviest sistēmu taisnīgas atlīdzības iekasēšanai, kas var attiekties uz nošu rakstu un viltotu reprodukciju kopēšanu.

145. Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jānošķir nošu rakstu reprogrāfija no viltotu reprodukciju reprogrāfijas.

146. Proti, vispirms Tiesa savā spriedumā *ACI Adam* u.c.[65] ir nospriedusi, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts, to aplūkojot kopsakarā ar šā panta 5. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādus valsts tiesību aktus, kuros nav noteikta atšķirība starp situāciju, kad avots, kas tiek izmantots reproducēšanai personiskai lietošanai, ir likumīgs, un situāciju, kad šis avots ir nelikumīgs. Šis spriedums tika apstiprināts ar spriedumu *Copydan Båndkopi*[66]. Es uzskatu, ka pēc analoģijas un to pašu iemelsu dēļ Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tāpat attiecībā uz viltotu reprodukciju reprogrāfiju.

147. Turpinot – Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā nošu raksti skaidri ir izslēgti no izņēmuma attiecībā uz reprogrāfiju piemērošanas jomas. Tādējādi to iemeslu dēļ, kas būtībā ir identiski iemesliem, kurus ir izmantojusi Tiesa savā spriedumā *Copydan Båndkopi*[67], Direktīva 2001/29 nevar tikt interpretēta tādējādi, ka tā atļauj dalībvalstīm ieviest sistēmu taisnīgas atlīdzības iekasēšanai, kas var attiekties uz nošu rakstu kopēšanu.

148. Līdz ar to es iesaku Tiesai nospriest, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka dalībvalstis ievieš sistēmu taisnīgas atlīdzības iekasēšanai, kas var attiekties uz nošu rakstu un viltotu reprodukciju kopēšanu.

65 — C-435/12, EU:C:2014:254, 20.–58. punkts.

66 — C-463/12, EU:C:2015:144, 74.–79. punkts.

67 — C-463/12, EU:C:2015:144, 74.–79. punkts.

VIII – **Secinājumi**

149. Līdz ar to iesaku Tiesai uz *Cour d'appel de Bruxelles* uzdotajiem četriem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt, nospriežot, ka:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nenosaka, bet atļauj dalībvalstīm ieviest sistēmu tādas maksas iekasēšanai, kura ir paredzēta, lai finansētu taisnīgu atlīdzību saskaņā ar šajā tiesību normā paredzēto izņēmumu attiecībā uz reprogrāfiju, par daudzfunkciju printeriem un/vai to izmantošanu, kura ir diferencēta atkarībā no tās personas statusa, kas tos izmanto, un/vai mērķa, kādam tie tiek izmantoti, ja vien, pirmkārt, šī atlīdzība joprojām ir saistīta ar tiesību subjektiem nodarīto kaitējumu šī izņēmuma ieviešanas dēļ un, otrkārt, šāda diferenciācija ir balstīta uz objektīviem, pārskatāmiem un nediskriminējošiem kritērijiem;

2) Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas principā pieļauj tādus valsts tiesību aktus, kādi tiek aplūkoti pamatlietā un kuros, lai finansētu taisnīgu atlīdzību, kas saskaņā ar šo tiesību normu ir maksājama atbilstoši izņēmumam attiecībā uz reprogrāfiju, ir paredzēta:

   — vai nu fiksētas atlīdzības par reprogrāfijas iekārtu un ierīču laišanu apgrozībā iekasēšana no to ražotājiem, importētājiem vai pircējiem, ja vien, pirmkārt, tā tiek iekasēta saskanīgi un nediskriminējoši, otrkārt, šie pēdējie minētie summu, kas viņiem ir jāmaksā, var pārnest uz šo iekārtu vai ierīču lietotājiem un, treškārt, tās apmērs ir samērīgi saistīts ar iespējamā kaitējuma, kuru šī laišana apgrozībā var radīt tiesību subjektiem, nozīmīgumu, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai,

   — vai arī proporcionālas atlīdzības, kas ir noteikta, reizinot izgatavoto reprodukciju skaitu ar vienu vai vairākiem tarifiem, iekasēšana no fiziskām vai juridiskām personām, kuras izmanto reprogrāfijas iekārtas un ierīces aizsargātu darbu reproducēšanai, vai, ja šīs personas ir atbrīvotas no šī pienākuma, no tām personām, kuras šādas iekārtas un ierīces nodod citu personu rīcībā, ja vien, pirmkārt, šī atlīdzība tiek iekasēta saskanīgi un nediskriminējoši un, otrkārt, piemēroto tarifu diferenciācija ir balstīta uz objektīviem, pamatotiem un samērīgiem kritērijiem, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

   Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts savukārt ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādus valsts tiesību aktus, kādi tiek aplūkoti pamatlietā un kuros, lai finansētu taisnīgu atlīdzību, kas ir maksājama atbilstoši tajā paredzētajam izņēmumam attiecībā uz reprogrāfiju, ir noteikts, ka no vienas un tās pašās personas secīgi un kumulatīvi tiek iekasēta fiksētā atlīdzība par reprogrāfijas iekārtas vai ierīces iegādi un pēc tam proporcionālā atlīdzība par tās izmantošanu aizsargātu darbu reproducēšanai, proporcionālās atlīdzības ietvaros faktiski neņemot vērā apmēru, kas ir samaksāts saistībā ar fiksēto atlīdzību, vai šai personai neparedzot iespēju saņemt samaksātās fiksētās atlīdzības atmaksu vai atskaitījumu no tās;

3) Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka dalībvalstis šajā tiesību normā paredzētās taisnīgās atlīdzības daļu piešķir autoru radīto darbu izdevējiem, neparedzot izdevējiem pienākumu kaut vai netieši nodrošināt, ka autori saņem šo daļu.

   Tomēr Direktīva 2001/29 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā pieļauj, ka dalībvalstis ievieš īpašu atlīdzību par labu izdevējiem, kura ir paredzēta, lai kompensētu kaitējumu, kas izdevējiem ir nodarīts reprogrāfijas iekārtu un ierīču tirdzniecības un izmantošanas dēļ, ja vien šīs atlīdzības

iekasēšana un maksāšana nenotiek uz taisnīgās atlīdzības rēķina, kura ir izmaksājama autoriem, piemērojot Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu. Šajā ziņā vajadzīgās pārbaudes ir jāveic iesniedzējtiesai;

4) Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka dalībvalstis ievieš sistēmu taisnīgas atlīdzības iekasēšanai, kas var attiekties uz nošu rakstu un viltotu reprodukciju kopēšanu.